

Mosvannsparken

Vern og rekreasjon - Disposisjonsplan

INNHoldSFORTEGNELSE:

Innledning - bakgrunn for planen og områdeavgrensning.....s. 3
 Sammendrag - visjon, mål og hovedgrep.....s. 4
 Oppfølging - tiltak og lovverk.....s. 5
 Disposisjonskart.....s. 6
 Planstatus.....s. 7-8

12. Kiellandsmyrå.....s. 49
 13. Kjærlighetsstien og nærmiljøanlegg ved Å.Vinjes vei.....s. 50
 14. Gamle Mosvannsparken - Grøntområde mellom Eiganesveien og Madlaveien.....s. 51
 15. Mosvatnet.....s. 52
 16. Fugleøy og brygger.....s. 53

DEL 1: DELTEMA -

REGISTRERING OG UTVIKLING

Landskapskarakter.....s. 10-11
 Biologisk mangfold - fugleliv, dyreliv og flora.....s. 12-13
 Siktlinjer og tilgjengelighet til vannet.....s. 14-15
 Stier, adkomster og parkeringsplasser.....s. 16-17
 Støy.....s. 18-19
 Rekreasjon og opplevelse.....s. 20-22
 Kunstopplevelser i parken.....s. 23-24
 Biologisk mangfold og oppholds- og aktivitetssoner - ønsket utvikling.....s. 25
 Biologisk mangfold og strandsone - ønsket utvikling.....s. 26

DEL 2: DELOMRÅDENE -

DISPOSISJONSPLAN

Kart over delområdene.....s. 28
 1. Sletten.....s. 29-30
 2. Sumpskogstien.....s. 31
 3. Rensepark, Mostun og Stavanger kunstmuseum.....s. 32-36
 4. Selvhjelpsveien.....s. 37
 5. Tjenvoll gravlund.....s. 38
 6. Mosvangen camping og Schanceholen.....s. 39-41
 7. Mosvannets østside og kulvert over motorveien.....s. 42-43
 8. og 9. Vålandsskogen og Vålandstårnet.....s. 44-45
 10. Andedammen.....s. 46-47
 11. Bokkaskogen.....s. 48

Kilder og vedlegg.....s. 54

Foto av Silhuset i Mosvannsparken. Bilder som er brukt i planen er tatt av Stavanger kommune, med mindre annet er oppgitt.

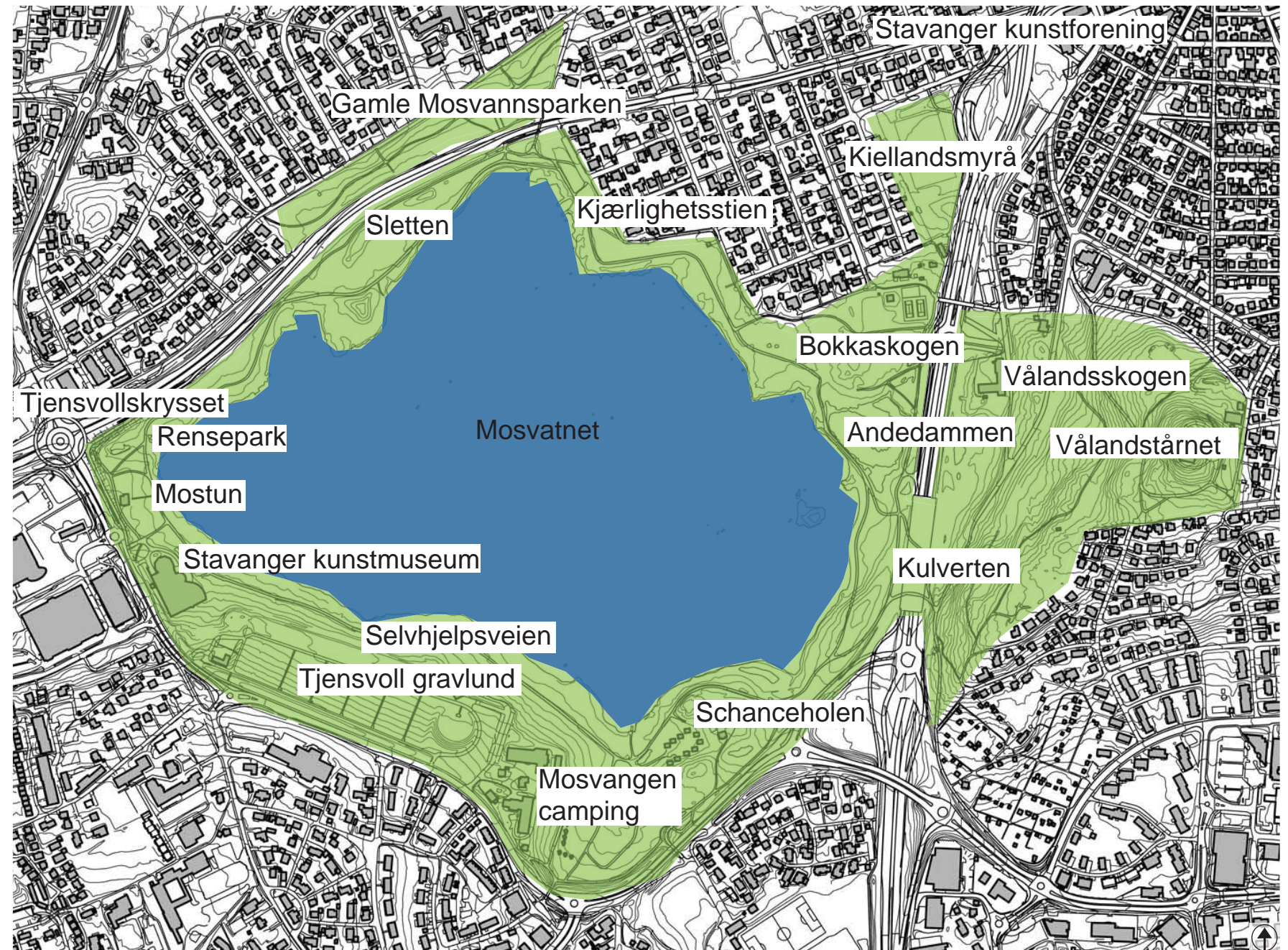
BAKGRUNN FOR PLANEN

Mosvannsparken er i dag det mest brukte parkområdet i Stavanger kommune, og har samtidig et rikt fugleliv. Parken har sentral beliggenhet og svært mange mennesker bor i gang- og sykkelavstand. Den blir i dag mest brukt til turgåing og jogging. Parkområdet har et rikt fugleliv, det rike arts mangfoldet skyldes blant annet grunt vann, tett kratt og store trær. I forbindelse med motorveibygging og utvidelse av Madlaveien i perioden 1968-1973 ble Mosvannsparken kraftig redusert. Parksjefen fikk i 1970 utarbeidet en disposisjonsplan for Mosvannsparken. På dette tidspunktet hadde Stavanger kommune ca. 80 000 innbyggere. I dag har byen ca. 125 000 innbyggere. Mosvannsparken har dermed utviklet seg fra en park i utkanten av byen til en park omgitt av bebyggelse som har blitt tettere og tettere.

En slik utvikling forsterker innbyggernes behov for grønne arealer. Samtidig er ensomhet, stress, overvekt, hjerte-/karsykdommer, muskel- og skjelettplager økende i samfunnet. Parker med allsidige aktivitetsmuligheter og med varierte muligheter for visuelle og sanselige inntrykk og parker med gode steder for sosialt samvær, opplevelse og refleksjon, vil kunne demme opp for slike plager og bidra til å gjøre innbyggernes hverdag bedre. Det har opp gjennom årene vært ulike ønsker og forslag om tiltak og tilrettelegging for hvordan Mosvannsparken skal fremstå. Formålet med disposisjonsplanen er å trekke opp rammer for en ønsket helhetlig utvikling og forvaltning av parkområdet.

PROSESS FOR UTVIKLING AV PLANEN

En prosjektgruppe med representanter fra park og vei og kultur, utarbeidet forslag til "Mosvannsparken - mulighetsanalyse og disposisjonsplan" som grunnlag for endelig forslag til disposisjonsplan. Mulighetsanalysen og disposisjonsplanen ble lagt frem for kommunalstyret for miljø og utbygging (KMU) 30.11.10 som vedtok å legge mulighetsanalysen på høring. Det er gjennomført et åpent brukermøte i forbindelse med at forslaget ble sendt til aktuelle lag, foreninger, velforeninger, bydelsutvalg og politiske utvalg for innspill. Mottatte merknader er vurdert og en del er tatt til følge og innarbeidet i foreliggende disposisjonsplan.

Kartet viser parkens utstrekning. Det er en forholdsvis smal park som ligger rundt vannet. Både parken og vannet er grunnlaget for disposisjonsplanen.

SAMMENDRAG

Disposisjonsplan trekker opp rammer for ønsket utvikling av Mosvannsparken.

I del 1 er det gjort rede for registrering av dagens situasjon samt fremtidig utvikling for ulike temaer som landskapskarakter, biologisk mangfold, siktlinjer og tilgjengelighet til vannet, stier, adkomst og parkeringsplasser, støy, oppholds- og aktivitetssoner og kunstopplevelser.

I del 2 er det en gjennomgang av til sammen 16 delområder som inngår i planområdet, med en beskrivelse av dagens situasjon og fremtidig utvikling.

VISJON FOR PARKEN

“Mosvannsparken - den grønne parken i byen, et sted for aktivitet og opplevelse i vakre og naturpregede omgivelser.”

MÅL

- Parken skal utvikles til å bli mer attraktiv for opphold og gi mulighet for enda flere gode natur-, kultur- og aktivitetsopplevelser.
- Det grønne og frodige skal være en overordnet kvalitet i hele parkområdet.
- Parken skal ha et rikt biologisk mangfold og spesielt skal fuglelivet bli en enda større del av parkens opplevelsesverdi.
- Tilrettelegging for mennesker og fugleliv skal skje side om side og hensynet til biologisk mangfold og naturverdier skal balanseres med brukernes behov.
- Parken skal bli tilrettelagt for alle aldergrupper og fremstå som et eksempelområde for en universelt utformet park.
- Kunst skal være et av opplevelselementene i parken.

HOVEDGREP I PLANEN

Hovedprinsippet i planen er at parken består av to områdetyper;

• Kultiverte parkarealer (orange farge):

Det skal være gode steder for opphold og muligheter for aktiviteter. Nye og varierte opplevelser for brukerne skal vektlegges. Her skal det være variert vegetasjon, med plen og allsidig utvalg av trær, busker og stauder. Vegetasjonsbruken skal stimulere sansene og gi årstidsvariasjon i form av løv, blomstring og fruktsetting. Bøkeskog og blandingsskog med kultivert karakter, og store og gamle trær inngår her, disse beholdes og styrkes.

Innenfor det som er definert som kultiverte parkområder, inngår også bøkeskogen i gamle Mosvannsparken og Vålandsskogen. Tjensvoll gravlund regnes også med her, det samme gjelder

idrett- og aktivitetsområder. De eksisterende parkområder inngår også, på disse arealene kan det være plen, prydbusker og blomster. Arealene skal fremstå med en tydelig karakter av parkmessig behandling.

• Naturlike parkarealer (grønn farge):

Naturmangfoldet og det rike fuglelivet har hovedfokus i disse områdene. Her skal den menneskelige aktiviteten i hovedsak underordne seg naturen. Dette er arealer med tett kratt og skogsvegetasjon. Her skal det naturlike preget opprettholdes og døde trær skal i hovedsak bli liggende for å gi grunnlag for biologisk mangfold. Ved nyplanting skal naturlig tilhørende arter brukes. Områdene skal i liten grad skjøttes.

Naturpregede parkarealer er preget av vannvegetasjon, tett kratt, skog og kantvegetasjon mot vannet. Dette inntrykket skal bevares og opprettholdes.

- Kultivert parkareal:
Trær, prydbusker, blomster og plen.
- Naturlik parkareal:
Tett kratt og skogvegetasjon

Kartet viser en forenklet fremstilling av ønsket utvikling av Mosvannsparken. Områder merket med orange skal videreutvikles som “kultiverte parkareal”, mens arealer merket grønt skal opprettholdes som “naturlike parkareal”.

OPPFØLGING OG TILTAK

Disposisjonsplanen må følges opp med nødvendige reguleringer, opparbeidelses- og skjøtselsplaner.

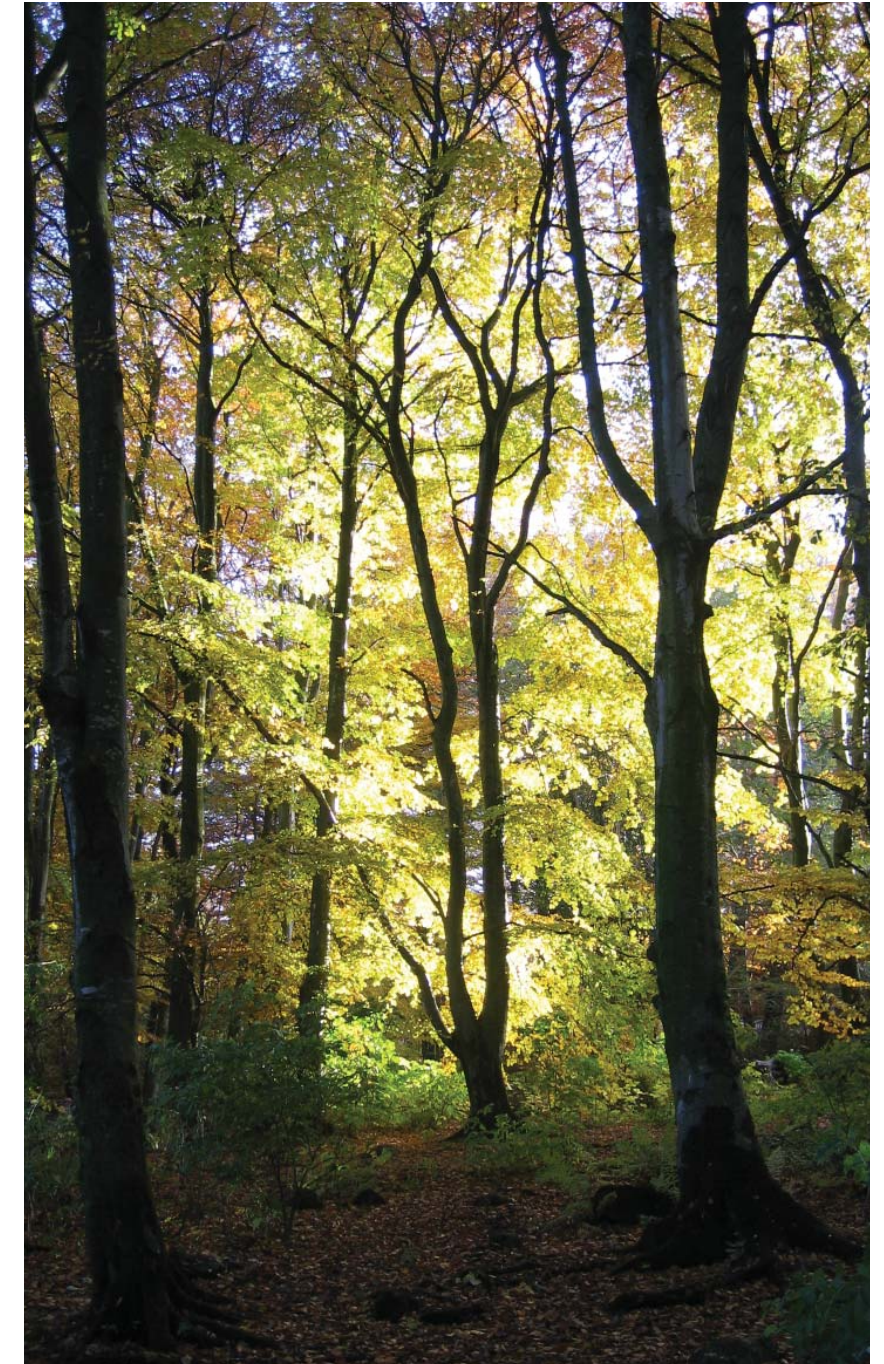
- **Skjøtsel og opparbeidelsesplaner:** Føringerne gitt i planens definerte områdetyper skal bli lagt til grunn.
- **Universell tilrettelegging:** Det bør opprettes et eget prosjekt som kan lage en utviklingsplan for å bedre parkens tilgjengelighet og gjøre den mer attraktiv for grupper med nedsatt funksjonsevne.
- **Støyskjerming:** Nødvendig støyskjerming må reguleres og etableres.
- **Oppholdssteder:** Skape gode møtesteder og steder som kan gi varierte opplevelser. Dette gjennomføres spesielt innenfor de kultiverte parkarealene som kan inneholde elementer som kunst, møblering og typisk parkvegetasjon.
- **Naturopplevelser:** Legge til rette for en utvikling av naturkvalitetene som vil fremme parkens rike fugleliv slik at det kan bli en enda viktigere del av parkens opplevelsestilbud. Tilbud til familier og barn skal bli vektlagt i denne sammenheng.
- **Aktivitetsopplevelser:** Skape flere aktivitetsopplevelser i parken og tilrettelegge for varierte aktivitetsmuligheter for alle aldersgrupper.
- **Kunstopplevelser:** Stavangers innbyggere skal bli gitt anledning til å oppleve samtidskunst eller moderne kunst i Mosvannsparken. Dette er i tråd med "Handlingsplan for visuell kunst 2007-2011", vedtatt av Stavanger formannskap 30. august 2007.

Eksempel på et kultivert parkareal i Mosvannsparken. Her er det blomstrende kirsebærtrær, klippet plen og utsikt mot vannet. Stedet inviterer til opphold, rekreasjon og muligheter for aktiviteter.

Eksempel på et naturlikt parkareal i Mosvannsparken. Bildet viser Andedammen hvor det er et yrende fugleliv og vannet er omkranset av tett vegetasjon.

Mosvannsparken i høstdrakt.

Sletten: Aktiviteter på gressletten som ballspill, frisbee ol., og med en rolig oppholdssone ved vannet.

Stavanger kunstmuseum, rensepark og Mostun: Helhetlig utvikling med gode oppholdssoner og aktiviteter som kafé, kunstopplevelser, boccia med mer. Mostun skal utvikles som et naturinformasjonssenter.

Mosvangen camping: Schancholen skal være et aktivitetsfylt sted for yngre barn med lek i skogen, trehytter, sanselek og med gode oppholdssoner. Attraktiv brygge og strandkant. Egen disposisjonsplan for campingområdet. Bygg må reguleres.

Kiellandsmyrå: Ballbanen og omgivelsene skal etter byggingen av Ryfast ha samme karakter og funksjon som i dag. Tiltak mot den svartlistede arten parkslireknen gjennomføres her og enkelte andre steder i parken.

Bokkaskogen: Aktivitetsområdet ved barnehagen må opprustes.

Vålandsskogen og Vålandstårnet: Karakter styrkes, og området gjøres mer tilgjengelig. Nærmiljøanlegg i nærheten av tårnet og lekeplass i skogen, mest for eldre barn. Bøkeskogen bevares.

Kulverten: Oppholdssteder med utsikt og plass for ulike aktiviteter, spesielt rettet mot eldre barn. Binder sammen Mosvatnet og Vålandsskogen.

Eksisterende sikt til vannet og eksisterende oppholdssoner opprettholdes og forbedres. Dette blir detaljert forklart under del 2: Delområder - disposisjonsplan.

- Kultivert parkareal: Plen, trær, prydbusker og blomster. Kunstelementer kan settes.
- Naturlik parkareal: Tett kratt og skogvegetasjon. Forsiktighet ved utsetting av kunstelementer.
- HC** Forslag til handikapp parkering
- P** Parkeringsplasser

- Tett vegetasjon av hensyn til fuglelivet. Enkelte siktlinjer er tillatt.
- Vannkantvegetasjon beholdes med tynning og beskjæring for å få noe utsikt
- Tilgjengelig strandsone helt eller delvis

- Hovedoppholds- og aktivitetssoner
- Framtidige og eksisterende siktlinjer til vannet fra turveien (hvit pil)
- Viktige fondmotiv

Framtidig utvikling

FORSLAG TIL NYE REGULERINGSPLANER

Følgende vil kunne utløse krav om regulering for å bli realisert:

- Fugleøyer og brygger.
- HC-parkering ved Saxamarka/Sifen.
- Omstrukturering av bygg ved campingplassen.
- Støyskjermingstiltak som ikke allerede er regulert.

Det er behov/ønskelig med regulering av:

- Uregulerte felter skal reguleres til friområde. Dette gjelder for Mosvatnet og store deler av parken.
- Vurdering av bevaringsverdien til Mostun. En vurdering av bevaringsverdi gjelder generelt for alle bygg i parken.
- Hensynssoner for fuglearter/biologisk mangfold.
- Gravlund, slik at grensene blir fastlagt mellom gravlund og parkområdet.

AKTUELT LOVVERK

Plan- og bygningsloven, naturmangfoldloven og vannressursloven legger føringer for hensyn som må tas ved planlegging og tiltak i Mosvannsområdet.

Plan- og bygningsloven

Lovens formål er å "fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner. Det skal legges vekt på langsiktige løsninger, og konsekvenser for miljø og samfunn skal beskrives". Tiltak etter loven er blant annet oppføring og rivning av bygg, større terrenginngrep, bruk av areal som vil være i strid med arealformålet, planbestemmelser og hensynssoner. Hensyn til barn og unges oppvekstvilkår og estetisk utforming av omgivelsene, samt prinsippet om universell utforming skal ivaretas i planleggingen etter plan og bygningsloven.

Naturmangfoldloven

Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden. Mosvatnet med omgivelsene er viktig

for mangfoldet og er habitat for et stort antall fugle- og flaggermusarter. Mosvannsparken ligger i en tett befolket by, hvor behovet for natur- og rekreasjonsområder er stort. Vurdering av biologisk mangfold er gjort under delområdene i planen.

Vannressursloven

Lovens formål er å sikre en samfunnsmessig forsvarlig bruk og forvaltning av vassdrag og grunnvann, hvor blant annet kantvegetasjon skal ivaretas. Dagens tilgjengelige soner (for folk) samt sikotlinjer mot vannet skal opprettholdes. Tynning og skjøtsel av vegetasjon skal gjennomføres i konkrete sektorer mot vannet slik at det blir glimt av vannet (sikotlinjer) enkelte steder fra turveien. Se vurderinger som er gjort under delområdene i planen.

EKSISTERENDE PLANER

Det foreligger planer som gir føringer for utvikling av Mosvannsområdet, i tillegg omfattes området av en rekke reguleringsplaner.

KOMMUNEDELPLAN FOR IDRETT, FYSISK AKTIVITET OG NATUROPPLEVELSE 2010-2022

Her fremkommer følgende om folkehelse: Punkt 3.2.1

De grønne områdenes funksjon, innhold og størrelse: I et folkehelseperspektiv er det viktig å tilrettelegge arealer på en slik måte at folk kommer seg mer ut og blir mer aktive. Areal for rekreasjon bør være lett tilgjengelige fra der folk bor.

Videre fremgår følgende om Mosvannsparken og

Vålandsskogen: Punkt 3.3.4 Folkeparken

Mosvannsparken har stort potensiale til å bli Stavangers sentrale folkepark. Dersom en lykkes å gjøre denne parken mer attraktiv, kan den være et godt alternativ til utfartsmål lenger borte. Folkeparken skal være en park for hele byen. Den skal være et sosialt møtested og tilby muligheten for fysiske aktiviteter og natur- og kulturopplevelser." Dette er målet for utvikling av parken.

"En videre utvikling for ytterligere aktivitet og opphold vil kunne gjøre parken enda mer attraktiv. I en slik sammenheng vil også etablering av fugleøyer i Mosvatnet virke positivt inn for

fuglebestanden og i tillegg øke opplevelsen for publikum.

KOMMUNEDELPLANEN ANGIR FØLGENDE MÅL/ RETNINGSLINJER FOR BIOLOGISK MANGFOLD

Punkt 5.2 Biologisk mangfold

Det skal arbeides kontinuerlig med tiltak for å sikre og utvikle det biologiske mangfoldet i Stavanger kommune. Stavanger skal følge opp den nasjonale målsettingen om å stanse tapet av mangfold innen 2010.

HANDLINGSPLAN FOR VISUELL KUNST 2007-2011 – KUNST OG KULTUR

I "Handlingsplan for visuell kunst 2007-2011", vedtatt av Stavanger formannskap 30. august 2007, er hovedsatsingsområdene for planperioden oppsummert i 23 punkter. I både punkt 7 og 15 er intensjonen at Stavangers innbyggere skal bli gitt anledning til å oppleve samtidskunst eller moderne kunst i byens utendørs fellesarenaer.

Punkt 7 (ref. 5.3.3. i planen):

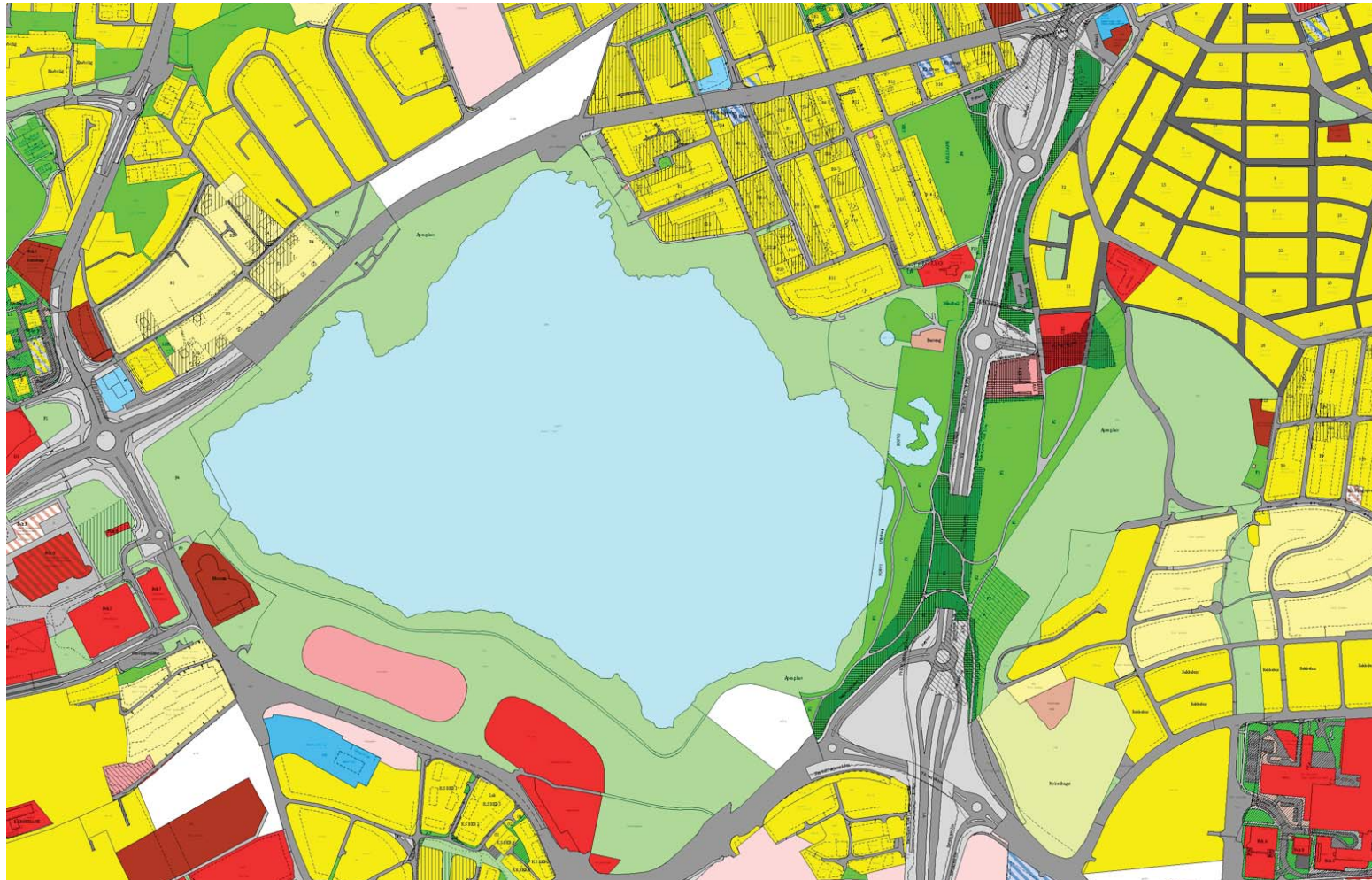
Stavanger kommune vil innta en aktiv rolle i arbeidet med å tilføre byen et bredt spekter av temporær og permanent samtidskunst i de offentlige rommene. Det skal settes av et årlig beløp i budsjettet til samtidskunstprosjekter.

Punkt 15 (ref. 5.3.1. i planen):

Stavanger kommune vil legge til rette for at Rogaland kunstmuseum skal spille en aktiv rolle i utviklingen av Mosvannsparken og strekningen Rogaland Kunstmuseum – Stavanger Kunstforening - sentrum til en opplevelsesakse for moderne kunst og landskapsarkitektur.

I forbindelse med videre arbeid med handlingsplanen ble det lagt frem en sak høsten 2009 med tittelen "Mosvannsparken - En opplevelsesakse for moderne kunst og landskapsarkitektur", sak 106/09 i KKI, hvor følgende vedtak ble gjort:

«Kommunalstyret for kultur og idrett ber at administrasjonen arbeider videre med planene for realisering av et kunstprosjekt som en kunstakse i Mosvannsparken.

Gjeldende reguleringsplan 2011

Administrasjonen skal trekke inn aktører fra kunstlivet, fortrinnsvis Rogaland Kunstmuseum, i planleggingen. Innen utgangen av april 2010 utarbeides det en plan for det videre arbeidet, herunder en beskrivelse av ide, organisering av prosjektet (ev. flere delprosjekt), framdriftsplan samt budsjett og finansieringsplan. Kultursjefen vil komme tilbake til saken dersom det i denne sammenhengen blir behov for en ekstern konsulent. Det vurderes om noe av kunsten kan tas i bruk for barn og lek.»

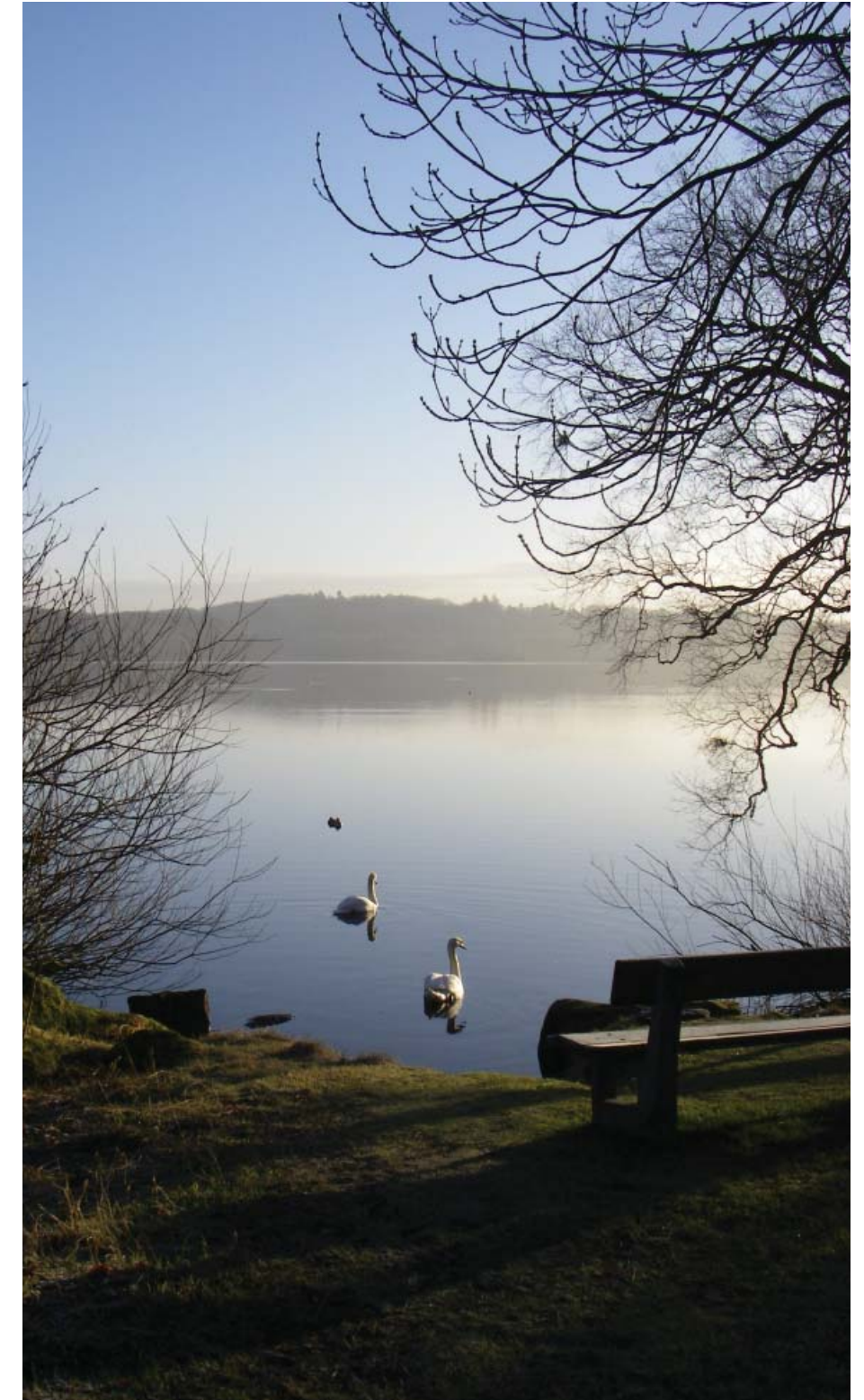
Vedtaket er grunnlaget for kunststrategien gitt i denne disposisjonsplanen.

GJELDENE REGULERINGSPLANER

Flere reguleringsplaner gjelder for ulike deler av parkområdet. Noen av reguleringsplanene er gamle og uten bestemmelser. En mindre del av parkområdet er uregulert.

Følgende reguleringsplaner finnes for området:

- Plan nr 249 - uten bestemmelser
- Plan nr 327 - uten bestemmelser
- Plan nr 518 - uten bestemmelser
- Plan 2094 Reguleringsplan E39 Tjensvollkrysset
- Plan 1591 Tjensvollkrysset med tiliggende områder
- Plan 1495 Bokkaskogen
- Plan 2192 E39/RV.13 Stavanger Solbakk
- Plan 1716 Tomt for Rogaland kunstmuseum

Utsikt over Mosvatnet.

DEL 1: DELTEMA - REGISTRERING OG UTVIKLING

1. Areal med bøkeskog og blandingskog med en kultivert parkkarakter 2. Arealer med kultivert park karakter: Plen, prydbusker og blomster 3. Arealer med en naturlig karakter: Tett kratt og skogvegetasjon	4. Gravlund 5. Idretts- og aktivitetsareal

Dagens situasjon

DAGENS SITUASJON

Mosvannsparken består av mange ulike delområder med forskjellig bruk, preg, karakter og tydelighet. Bøkeskogen, gravlundene, "urskogen" langs Selvhjelpsveien er eksempler på områder med en tydelig karakter. Slitasje, manglende og endret vedlikehold, begrenset tilrettelegging samt utydelige avgrensninger er faktorer som gjør enkelte områder mindre attraktive.

FRAMTIDIG UTVIKLING

MÅL

- Det grønne og frodige skal være en overordnet kvalitet i hele parkområdet.
- Eksisterende karakterer innenfor delområdene skal i all hovedsak beholdes og tydeliggjøres.

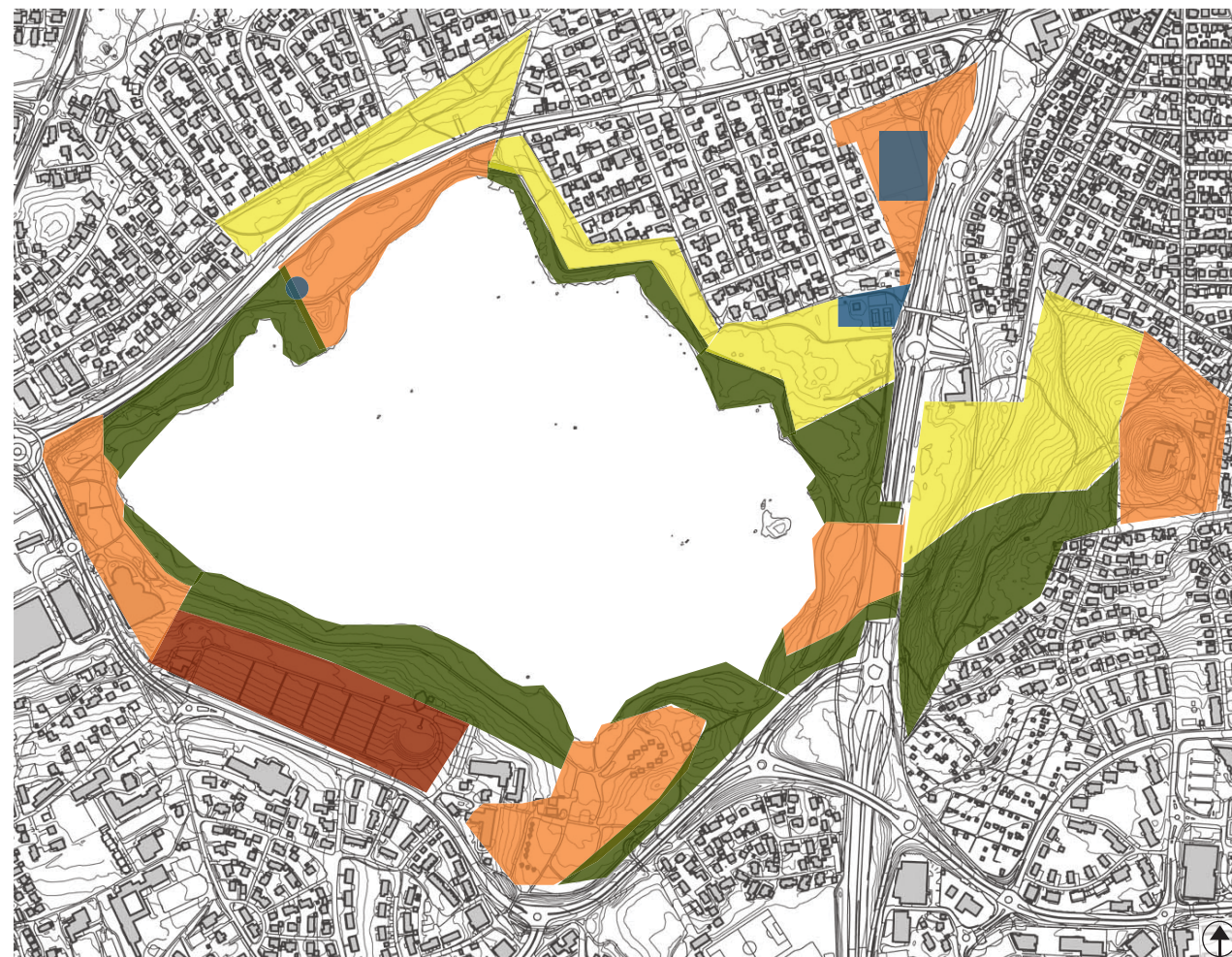
HOVEDKARAKTERER I MOSVANNSPARKEN

• Kultiverte parkarealer:

Det skal være gode steder for opphold og muligheter for aktiviteter. Nye og varierte opplevelser for brukerne skal vektlegges. Her skal det være variert vegetasjon, med plen og allsidig utvalg av trær, busker og stauder. Vegetasjonsbruken skal stimulere sansene og gi årstidsvariasjon i form av løv, blomstring og fruktsetting. Bøkeskog og blandingskog med kultivert karakter, og store og gamle trær inngår her, disse beholdes og preget styrkes.

• Naturlike parkarealer:

Naturmangfoldet og det rike fuglelivet har hovedfokus i disse områdene. Her skal den menneskelige aktiviteten i hovedsak underordne seg naturen. Dette er arealer med tett kratt og skogsvegetasjon. Her skal det naturlige preget opprettholdes og døde trær skal i hovedsak bli liggende for å gi grunnlag for biologisk mangfold. Ved nyplanting skal naturlig tilhørende arter brukes. Områdene skal i liten grad skjøttes.

Framtidig utvikling

- 1. Areal med bøkeskog og blandingskog med en kultivert parkkarakter
- 2. Arealer med kultivert park karakter: Plen, prydbusker og blomster
- 3. Arealer med en naturlig karakter: Tett kratt og skogvegetasjon
- 4. Gravlund
- 5. Idretts- og aktivitetsareal

1. Areal med bøkeskog og blandingskog med en kultivert parkkarakter: Bøketrær i gamle Mosvannsparken.

3. Naturlikt parkareal: Bildet viser Mosvannsparkens kvalitet som et naturlikt område.

4. Gravlund: Bildet viser inngangspartiet og kapellet på Tjensvoll gravlund.

2. Kultivert parkareal: Trerekke ved Vålandstårnet.

5. Idretts- og aktivitetsareal: Fotballbanen på Kiellandsmyrå.

Dagens situasjon

- Viktige funksjonsområder for vannfugl
- Viktige funksjonsområder for spurvefugl
- Viktige funksjonsområder for flaggermus

DAGENS SITUASJON

Skogsområdet rundt Mosvatnet består av tilplantet, forvillet og naturlig skog. Parken fremstår som en blanding mellom skjøttet og uskjøttet parklandskap. Det finnes ingen truede naturtyper i parken. Mosvannsparken har et rikt biologisk mangfold, og er spesielt mangfoldig når det gjelder fuglearter.

Selve vannflaten har nasjonal verdi - svært viktig for biologisk mangfold, mens arealene rundt har regional verdi - viktig for biologisk mangfold, (registrert i hht Direktoratet for naturforvaltning sin håndbok for kartlegging av naturtyper).

Følgende to rapporter er lagt til grunn for vurderingene:

- Temakart med naturbase dokumentasjon om biologisk mangfold, kartlagt av Ambio Miljørådgivning 2005.
- ”Biologisk mangfold i Mosvannet, Mosvannsparken og Vålandsskogen”, Ambio Miljørådgivning 2005
- ”Flaggermus ved Mosvannet”, Strix Miljøutredning 2008

Norsk rødliste:

Etter vurdering av risiko for utryddelse basert på globale kriteriesett, utarbeider Artsdatabanken jevnlig en såkalt ”nasjonal rødliste”. Det finnes flere rødlistede arter i Mosvannsparken. Rødlisten har følgende kategorier: Utdødd i Norge (1), Kritisk truet (2), Sterkt truet (3), Sårbar (4) og Nær truet (5). Se vedlegg 1 for mer informasjon på side 54.

FUGLELIV

Mosvannsparken har et rikt fugleliv med flere rødlistearter. Mosvatnet har nasjonal verdi pga. vannets viktighet som funksjonsområde for flere nasjonalt sjeldne eller truede plante- og fuglearter (Naturbase dokumentasjon om biologisk mangfold, kartlagt av Ambio Miljørådgivning, 2005).

De vegetasjonsrike buktene, Andedammen og holmen er spesielt viktige funksjonsområder for fugl. Antakeligvis hekket 10-11 par toppdykkere i parken i 2011. Dette gjør Mosvatnet til fylkets viktigste hekkelokalitet for denne arten (Norsk Ornitologisk Forening, høringsinnspill 15.04.11).

Mosvannsparken har en av landets største bestand av kråker på ca. 12 500 og ca 5 000 kaier (telling fra Norsk Ornitologisk Forening 2010). Bestanden består av flere kråkefuglarter der noen er mer sjeldne enn andre.

Parkområdene på land er viktige hekkeområder for spurvefugl. Landarealene er ikke spesielt artsrike, men tettheten av fugl er svært høy i enkelte områder. Hele parkområdet, men spesielt områdene sør for vannet, har betydning som hekkeområder. Arealer med variert skog og frodig underskog er viktige for spurvefugl.

Rødlistede fuglearter i Mosvannsparken:

Nær truet: Toppdykker, sivhøne, hettemåke, stær og sjøorre. (Sjøorre er kun observert en gang under fugletelling).

Sårbar: Vannrikse

DYRELIV

Det er ikke gjort undersøkelser for pattedyr, amfibiedyr eller krypdyr i Mosvannsparken, med unntak av flaggermus. Bokkaskogen er den mest spennende flaggermuslokaliteten i Stavanger. Den eneste sikre registreringen av troll- og tusseflaggermus i Norge er gjort i parken. Også dverg- og nordflaggermus er registrert her. De gamle trærne med hulrom i Bokkaskogen er viktige for flaggermus. Skogen sammen med Andedammen og kantvegetasjonen langs vannet gir gode forhold for insektsproduksjon og dermed god mattilgang for flaggermus. Flaggermus synes ikke å bli forstyrret av mennesker eller nye lyskilder, men er utsatt for landskapsendringer som f.eks. felling av store trær.

Rødlistede flaggermus:

Sårbar: Trollflaggermus og tusseflaggermus.

VEGETASJON

Rødlistede og andre sjeldne plantearter er registrert i Andedammen, ved rensesparken, kunstmuseet og i Mosvatnet:

Sterkt truet: Brudelys (Butomus umbellatus)

Nær truet: Hvitpestrot (Petasites albus) og skaftevjeblom (Elatine hexandra)

Sjeldne arter, ikke rødlistet: Krustjønnaks (Potamogeton crispus), hornblad (Ceratophyllum demersum), spolebustehette (Orthotrichum tenellum) og sporebustehette (Orthotrichum rogeri).

Fremmede uønskede plantearter:

Fremmede uønskede arter er arter som, fra naturens side, ikke hører til i et område, og som sprer seg så aggressivt at de truer de naturlig tilhørende artene og fremstår som en trussel for sjeldne og sårbare plantearter. Dette kan påvirke økosystemet negativt. "Svartelisten" er en offisiell oppstilling av fremmede uønskede arter, kategorisert ut fra en risikovurdering. I Mosvannsparken er det flere svartelistede arter:

Høy risiko:

Parkslirekne (Fallopia japonica), kjempeslirekne (Fallopia sachalinensis), legepestrot (Petasites hybridus), skogskjegg (Aruncus dioicus), rynkerose (Rosa rugosa) og platanlønn (Acer pseudoplatanus).

Svartelistearter med ukjent risiko og arter som ikke er risikovurdert:

Kalmusrot (Acorus calamus), svarthyll (Sambucus nigra), rødhyll (Sambucus racemosa), mongolspringfrø (Impatiens parviflora), gravveronika (Veronica filiformis), prydringebær (Rubus spectabilis), kjempemjødurt (Filipéndula kamtschática), japanpestrot (Petasites japonicus) og pil arter (Salix sp.)

FRAMTIDIG UTVIKLING

MÅL

- Parken skal ha et rikt biologisk mangfold og spesielt skal fuglelivet bli en enda større del av parkens opplevelsesverdi.

Mosvannsparken deles inn i 2 hovedområder som benevnes naturlike parkarealer og kultiverte parkarealer:

Disse skal utvikles og skjøttes med ulik hovedfokus. En tydeliggjøring av dette vil sikre en langsiktig forvaltning og utvikling av parken slik at mangfold sikres gjennom bevisst forvaltning og skjøtsel. Det skal lages skjøtselsplaner og opparbeidelsesplaner for å oppnå den ønskede utviklingen. Før gjennomføring av inngrep og tiltak skal konsekvensene for det biologiske mangfoldet vurderes.

I de naturlike parkarealene skal naturlig vegetasjon primært benyttes. Ved nyplanting i de kultiverte parkarealene skal det etterstribes å bruke vegetasjon med blomstring, frukt og bær som fremmer insekt og fugleliv. For bekjemping av uønskede fremmede arter skal det utarbeides tiltaksplaner.

I samarbeid med forskjellige lag og foreninger skal Mostun blant annet utvikles som et naturinformasjonssenter. Det skal også lages et helhetlig opplegg for plakater/skilting for å informere om eksisterende naturkvaliteter i parken. Aktiviteter knyttet til naturopplevelser og kunnskapsformidling blir viktige elementer for å øke opplevelsesverdien og attraktiviteten til parken. Familier og barn skal ha hovedfokus. Det skal etableres 1-2 permanente fugleøyer for å styrke fuglelivet. Se side 53 for mer detaljer.

Parkslirekne er en uønsket fremmed art. Den sprer seg lett og fortrenger andre lokale arter. Parkslirekne er oppført på en liste av de 100 verste invaderende artene i verden (Rødliste 2010).

Prydringebær er en uønsket art i Mosvannsparken.

	Tett vegetasjon med enkelte siktlinjer.		Eksisterende siktlinjer til vannet fra turveien (hvit pil)
	Vannkantvegetasjon med varierende høyder. Sikt og tilgjengelighet til vannet enkelte steder.		Siktlinjer inn i parken fra parkens omgivelser
	Tilgjengelig strandsone helt eller delvis		Viktige fondmotiv

Dagens situasjon

DAGENS SITUASJON

Sikt til vannet, til fondmotiv som for eksempel Silhuset og fjellene på andre siden av Gandsfjorden, er viktig for opplevelsen i Mosvannsparken og for parkens identitet og særegenhet.

Vann har en stor draging på mennesker, som gjerne oppsøker vann både for aktivitet og lek og for stillhet og refleksjon. Nærhet og tilgjengelighet til vann øker opplevelsese- og rekreasjonsverdien i et område.

Vegetasjonen langs vannkanten i parken har gjennom årene blitt tettere og vannet har dermed blitt mindre synlig og mindre tilgjengelig. Gjengroingen skyldes delvis begrenset vedlikehold og delvis et ønske om tett vegetasjon av hensyn til fuglelivet. I dag er tilgjengeligheten til vannet liten og sikten fra turveien er stedvis i ferd med å forsvinne. Samtidig er vegetasjonssoner langs vannet viktige for fuglelivet.

Foto av Silhuset, som sammen med fugleøyen og skulpturen "Bølgen" er viktige fondmotiv. På bestemte steder i parken kan man se disse fondmotivene, noen steder nærme motivet, andre steder langt fra motivet. Det er viktig å opprettholde siktlinjer til slike fondmotiv. Nye fugleøyer vil også kunne fungere som fondmotiv.

Tett vegetasjon av hensyn til fuglelivet. Enkelte siktlinjer er tillatt. Vannkantvegetasjon beholdes med tynning og beskjæring for å få noe utsikt Tilgjengelig strandsone helt eller delvis	➔ Siktlinjer til vannet fra turveien (eksisterende og framtidige siktlinjer) (hvit pil) Siktlinjer inn i parken fra parkens omgivelser Viktige fondmotiv

Framtidig utvikling

FREMTIDIG UTVIKLING

MÅL

- Sikt og tilgjengelighet til vannet skal være viktige opplevelses-elementer i Mosvannsparken.
- Siktlinjer og tilgjengelig strandkant slik de er definert i disposisjonsplanen, skal ivaretas gjennom skjøtselsplaner og bevisst vedlikehold.

- **Strandsonen inndeles i tre ulike typer i forhold til sikt og tilgjengelighet:**

1. Vegetert strandlinje

Vegetasjonen får i hovedsak utvikle seg fritt. Det er lite eller ingen utsikt til vannet. Vegetert strandlinje er primært i områder definert som naturlike parkareal hvor naturmangfold skal ha hovedfokus og prioriteres. Enkelte siktlinjer kan etableres innenfor områdene.

2. Sikt/gløtt til vannet fra turveien og Stavanger kunstmuseum:

Etableres og opprettholdes ved beskjæring og tynning av vegetasjonen mellom turveien og vannet. Den viktige vegetasjonen som vokser i og henger utover vannet kan beskjæres (i høyden), men fjernes ikke. Se prinsippsnitt på side 35.

3. Tilgjengelig vannkant/strandsone.

Folk skal kunne bevege seg helt ned til vannet. Tilgjengelig vannkant er primært i områder definert som "kultiverte parkområder" hvor utvikling skjer med hovedfokus på aktivitet, opphold og rekreasjon. Vannkanten vil kunne variere mellom helt og delvis tilgjengelig.

Dagens situasjon

	Eksisterende sti med stigningsforhold 1:20 <		Parkeringsplasser
	Eksisterende sti med stigningsforhold 1:12-1:20		Hovedadkomster til parken
	Eksisterende sti med stigningsforhold 1:12 >		

DAGENS SITUASJON

TURVEIER

Mosvannsparken er godt utbygget med turveier som har belysning. Hovedturveien rundt vannet har adkomst fra flere steder. I tillegg til hovedturveien er det etablert gang- og sykkelvei langs Madlaveien og langs nesten hele strekningen langs motorveien. De forskjellige turveiene i Mosvannsparken er intensivt benyttet av forskjellige brukergrupper.

Det er vurdert etablering av flere parallelle veier rundt vannet for å imøtekomme spesielle behov som turgåere, syklister og joggere har. Parkens landareal er imidlertid svært smalt og eventuell etablering av nye parallelle veier, vil i vesentlig grad skje på bekostning av mange av parkens hovedkvaliteter.

UNIVERSELL TILGJENGELIGHET

Turveien rundt vannet har tilfredsstillende stigningsforhold med hensyn på universell tilgjengelighet. Imidlertid oppfyller ikke alle adkomstene til parken dette. Adkomstene fra Tjensvollkrysset, Vålandsskogen i nord og Åsmund Vinjes gate har tilfredsstillende stigningsforhold, resten er for bratte.

PARKERING

Det er ikke egne parkeringsplasser for brukerne av Mosvannsparken. Offentlig parkeringsanlegg finnes imidlertid i gangavstand. Mosvannsparken ligger også innenfor gang- og sykkelavstand for store deler av byens innbyggere. Det er ikke tilgjengelig HC-parkering med tilfredsstillende tilkomst til parken.

FREMTIDIG UTVIKLING

MÅL

- Veier i parken skal kunne benyttes av alle aktuelle brukergrupper.
- Parkens brukere skal i størst mulig grad komme seg til parken uten bil.
- Tilfredsstillende HC-parkering skal etableres.

Framtidig utvikling

	Eksisterende sti med stigningsforhold 1:20 <	HC	Forslag til handikapp parkering
	Eksisterende sti med stigningsforhold 1:12-1:20	P	Parkeringsplasser
	Eksisterende sti med stigningsforhold 1:12 >		Hovedadkomster til parken
	Forslag til traseer som må forbedres eller bli mer synlige f.eks. med skilting		

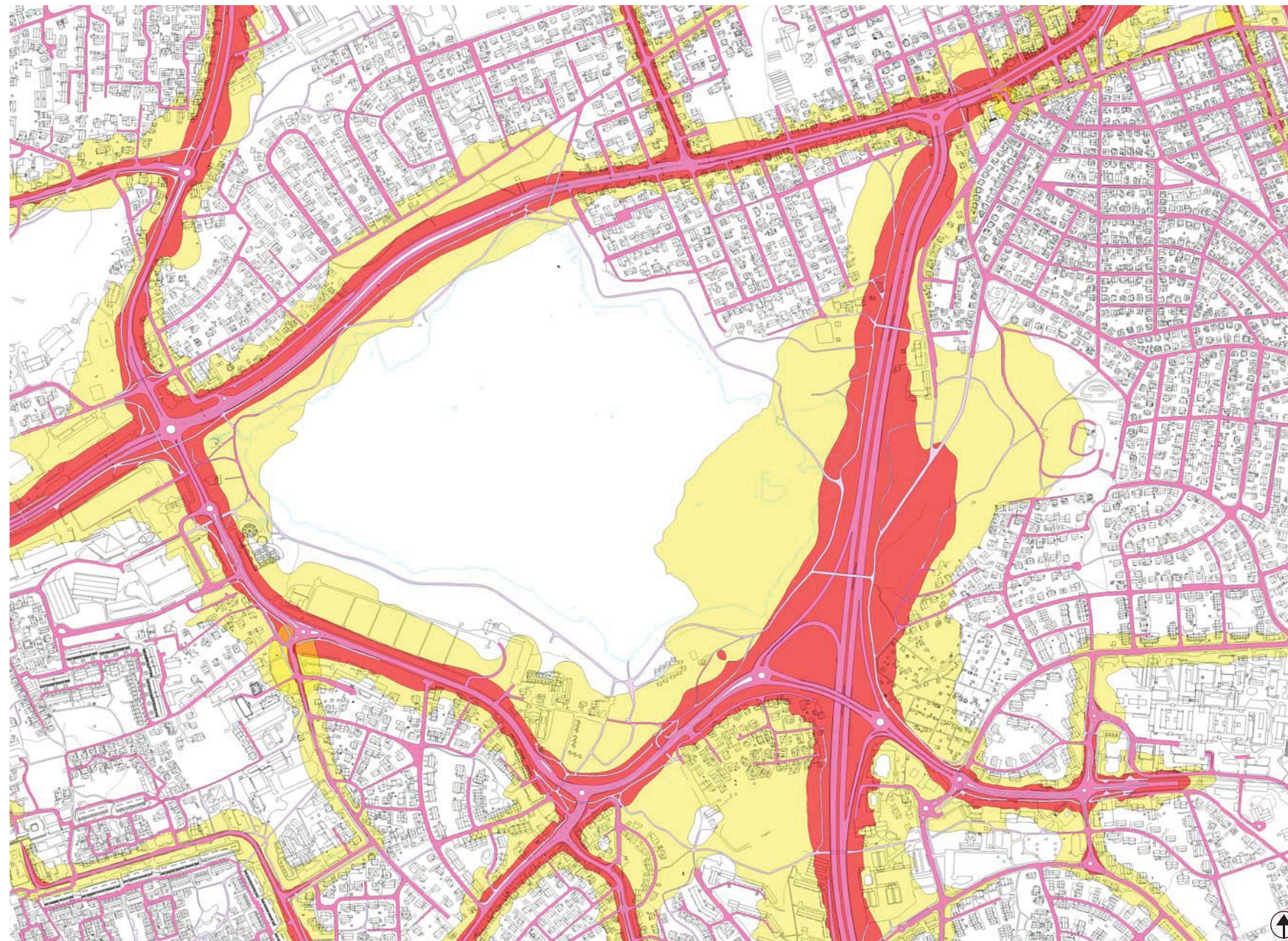
Det skal etableres sykkelparkering i tilknytning til parkens adkomster for å stimulere til økt bruk av sykkel som fremkomstmiddel. Sykkelparkering skal fortrinnsvis legges på eksisterende grå flater for eksempel ved SIF, Mosvangen camping, Stavanger Kunstmuseum og Bokkaskogen/Kiellandsmyrå.

Det tilrettelegges for HC-parkering ved undergangen til Saxamarkå/SIFen, eller eventuelt annet egnet sted, tiltaket kan nødvendiggjøre omregulering. Mellom Tjensvoll gravlund og Mosvatnet skal gangveiene synliggjøres og forbedres.

Manglende forbindelse mellom Tjensvollkrysset og parken skal etableres. Denne innarbeides i detaljplan for området. Ved utvikling av delområdene skal universelt tilgjengelige adkomster om mulig innarbeides.

Turveien rundt Mosvatnet.

Støy: Gul sone: 55-65 dB

Støy: Rød sone: 65 db <

Dagens situasjon

DAGENS SITUASJON

Mosvannsparken er svært støyutsatt med store trafikkerte veier på flere kanter. Mange av de områdene som kan utvikles for opphold og aktivitet er svært støyutsatt. Det er behov for støy-skjermingstiltak for å få disse sonene attraktive. Støyskjerming kan samtidig danne barrierer i landskapet og sperre viktige siktlinjer og må derfor utføres med omtanke.

Miljøverndepartementets “Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging” (T-1442) anbefaler:

- 50-55 db for byparker og andre tilrettelagte friområder, båtutfartsområder og kulturmiljøer.
- 45 - 50 dB for turveidrag, grønnstruktur i tettsted og for kirkegård/gravplass.

Registreringer / kartlegging av støy i Mosvannsparken, viser hvite soner under 55 dB, gule soner på 55-65 dB og røde soner på 65 dB og oppover.

FREMTIDIG UTVIKLING

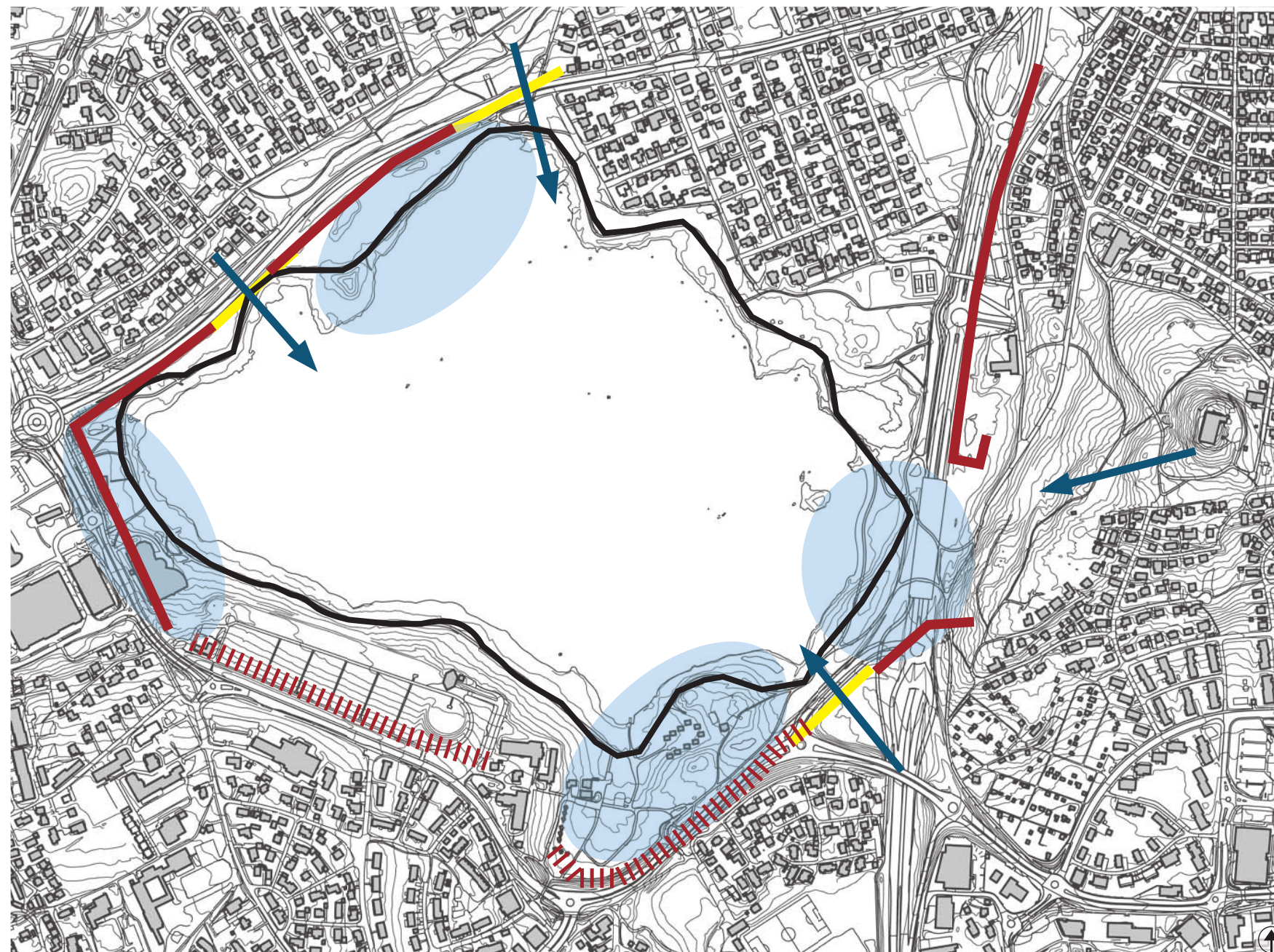
MÅL

- Etterstrebe å redusere støyen til å være under 55 dB for hele parken og under 50 dB for hovedoppholdssoner.
- Støyskjermingstiltak skal utformes slik at det ikke blir skjemmende for omgivelsene.

Kulvert over E39 mellom Vålandsskogen og Mosvannsparken, vil forbedre situasjonen. Øvrige nødvendige støyskjermer reguleres og etableres.

Følgende prinsipper skal legges til grunn for utforming av støyskjermer:

1. Støyskjerming utføres i størst mulig grad med grønne vegger/voller. Disse kan beplantes slik at de inngår som en naturlig del av parkens grønne innramming.
2. Der det benyttes støyvegger skal disse dekket med grønne klatreplanter eller skjules med buskvegetasjon.
3. Ved viktige siktlinjer inn i parken benyttes det støyskjermer av glass. Det skal brukes glass som er markert eller utformet på en slik måte at fare for at fugler kolliderer minimeres.

- Siktlinje inn i parken
- Grønn støyskjerm/mur
- Støyskjerm av glass
- Støyvoll/støyskjerm
- Hovedtransportstrekning
- Hovedoppholds- og aktivitetssoner

Framtidig utvikling

Å oppleve stillhet i parken er en viktig kvalitet. Det skal derfor settes opp støyskjermer for å redusere trafikkstøyen.

Dagens situasjon

- Arealer med kultivert parkkarakter
- Arealer med naturlig parkkarakter
- Bøkeskog - skogsareler med en kultivert karakter
- Gravlund
- Idretts- og aktivitetsareal

- Oppholdssoner og aktiviteter for barn 0-7 år (sansелек, rollelek, sand m.m.) og for barn 7-12 år (ball, lek i skogen med utsiktstårn, trehytter m.m.)
- Oppholdssoner og aktiviteter for alle alder som sandvolley, gresslette til ulik bruk (ballspill) og lek
- Oppholdssoner og aktiviteter for alle aldersgrupper (sitteplasser, kafè, kunstopplevelser, lek m.m.)
- Idrettsaktiviteter og nærmiljøanlegg (lekeplasser)

DAGENS SITUASJON

Mosvannsparken er i liten grad tilrettelagt for opphold. Parken nyttes for det meste til turgåing, sykling og jogging, fugletitting og mating. I parken finnes styrketreningsapparater, sandvolleyballbane, balløkke, en ordinær fotballbane og lekeplasser. Det er i tillegg utplassert enkeltstående benker en rekke steder i parken. Disse benkene er ikke markert på kartet.

Framtidig utvikling

- Arealer med kultivert parkkarakter
- Arealer med naturlig parkkarakter
- Bøkeskog - skogsarealer med en kultivert karakter
- Gravlund
- Idretts- og aktivitetsareal

- Oppholdssoner og aktiviteter for barn 0-7 år (sanslek, rollelek, sand m.m.) og for barn 7-12 år (ball, lek i skogen med utsiktstårn, trehytter m.m.)
- Oppholdssoner og aktiviteter for alle alder som sandvolley, gresslette til ulik bruk (ballspill) og lek
- Oppholdssoner og aktiviteter for alle aldersgrupper (sitteplasser, kafè, kunstopplevelser, lek m.m.)
- Idrettsaktiviteter og nærmiljøanlegg (lekeplasser)
- Hovedoppholds- og aktivitetssoner

FREMTIDIG UTVIKLING

MÅL

- Det grønne og frodige skal være en overordnet kvalitet i hele parken
- Parken skal gi et variert spekter av opplevelse og rekreasjonsmuligheter til alle aldersgrupper. Natur, kultur, aktivitet og samvær er viktige temaer i denne sammenheng
- Biologisk mangfold, og spesielt fuglelivet, skal bli en større del av parkens opplevelsesverdi.
- Parken skal utvikles til et eksempelområde for en universelt utformet park.

OPPARBEIDELSES- OG SKJØTSELSPLANER

Det skal lages skjøtseplaner for de naturlike parkarealene og opparbeidelsesplaner for de kultiverte parkarealene.

De kultiverte parkarealene skal primært videreutvikles med tanke på allsidig aktivitet og rekreasjon. Det skal velges allsidig vegetasjon for å gi varierte opplevelser og sanseinntrykk hele året. Stikkord er blomstring, fruktsetting, høstfarger, kroneform m.m. Vegetasjon med blomster, bær og frukt er viktig for insekts- og fuglelivet. Innenfor områdene definert som "kultiverte parkarealer" er det også ønskelig å benytte arter som er mer typiske for parker og hager.

Tilbud til alle aldersgrupper og økte opplevelsesmuligheter for brukere med nedsatt funksjonsevne skal vektlegges. Planen medfører ingen nye store inngrep eller anlegg med unntak av området i tilknytning til kulverten.

NATUROPPLEVELSE

Det er behov for en bedre formidling av naturverdiene og mangfoldet i parken. Dette skal utvikles i samarbeid med aktuelle lag og foreninger. Barn og familier skal være hovedmålgruppen. Etablering av naturinformasjonssenteret i Mostun vil kunne spille en viktig rolle i forhold til naturkunnskapsformidling.

Tiltak kan være fugleobservasjonspost, fiskebrygger, skilt, brosjyrer, fuglekasser, pedagogisk opplegg for skoler og familier, samt opplegg for naturlos.

BENKER OG OPPHOLDSPLASSER

Det skal etableres flere sitte- og oppholdsplasser i parken. Møteplasser og benker gir rom for sosialt samvær, stillhet og refleksjon. Hvilebenker langs stien er viktig for brukere med nedsatt funksjonsevne.

Rett plasseringen av benkene er viktig. Solforhold og le er forhold som må vurderes. Benken bør plasseres med noe i ryggen og noe å se mot. Det skal etableres sitteplasser ved aktivitetsområdene, utsiktspunktene, ved vannet og langs turveiene. Enkelte steder skal det være "rasteplasser" med benk og bord, mens andre steder enkeltstående benker. Ny møblering skal ha universell utforming, dvs ryggstø, armlene, riktig høyde på benk

og bord. Møblering skal ha god kvalitet, holdbarhet og design, og være tilpasset omgivelsene og stedets karakter.

SKILTING

Det er behov for og ønsker om skilting i Mosvannsparken for eksempel velkomstskilt, veivisningsskilt, opplysningsskilt og skilt for å informere om natur og kultur. Utforming, plassering og mengden skilt vil påvirke den visuelle opplevelsen i parken. For å unngå at skilt oppleves som forstyrrende og skjemmende, er det nødvendig med en bevisst holdning til både utforming, plassering og antall.

Retningslinjer for gode skilt i parken:

- Skiltene skal ikke være visuelt forstyrrende i parken.
- Skiltene skal være underordnet det grønne i parken.
- Skiltene skal være lett å lese.
- Skiltene skal gi vesentlig informasjon.

HOVEDOPPHOLDS - OG AKTIVITETSSONER

Følgende delområder er definert som kultiverte parkareal og vil være hovedoppholds- og aktivitetsområder (Her er også medtatt område som kan bli etablert ved fremtidig kulvert over E-39 mellom Vålandsskogen og Mosvatnet.):

- 1. Sletten:** Plenarealer og oppholds- og aktivitetssoner for alle aldersgrupper.
- 2. Renseparken, Mostun og Stavanger kunstmuseum:** Oppholdsareal med kafé, kunstopplevelser og naturinformasjonssenter. Her er det behov for en helhetlig plan for å knytte området sammen og utnytte området på en bedre måte og gjøre det mer attraktivt. Hagen rundt Mostun skal rehabiliteres.
- 3. Mosvangen camping og Schanceholen:** Campingplass og aktivitetsone med opphold med spesielt fokus for yngre barn og familier. Her er det mulighet for vannkontakt med brygge og åpen strandkant.
- 4. Kulverten:** Solrikt område som skal utvikles med tanke på aktivitet og opphold for eldre barn. Mulighet for vannkontakt med åpen strandkant på deler av strekningen.
- 5. Vålandstårnet og Vålandsskogen:** Binde sammen Vålandsskogen med Mosvannsparken. Forsterke Vålandstårnet som et oppholdssted og utvikle mer lek for barn i skogen.

Gode sitteplasser er viktig i parken.

Mating av fugler er en populær aktivitet. Her ved Andedammen, som er et rikt naturområde.

Aktiviteter i parken er også ønskelig. F.eks. ballspill på gressletten.

Dagens situasjon og framtidig utvikling

- Eksisterende skulpturer
- Områder hvor det kan plasseres permanent og temporær kunst
- Områder hvor eventuelle kunstprosjekter må plasseres forsiktig

DAGENS SITUASJON

Det er utplassert i alt 11 skulpturer i Mosvannsparken i dag. I innledningen er det vist til at det i handlingsplan for visuell kunst 2007-2011, legges til grunn at Stavangers innbyggere skal bli gitt anledning til å oppleve kunst i byens utendørs fellesarealer og at "Stavanger kommune vil legge til rette for at Rogaland kunstmuseum skal spille en aktiv rolle i utviklingen av Mosvannsparken og strekningen Rogaland Kunstmuseum - Stavanger kunstforening- sentrum til en opplevelsesakse for moderne kunst og landskapsarkitektur." Kunstaksen mellom Stavanger kunstforening og Stavanger kunstmuseum er ikke å forstå som en rett bevegelseslinje, men slik at hele parken inngår i "aksen".

FRAMTIDIG UTVIKLING

MÅL

- Mosvannsparken skal gi brukerne varierte kunstopplevelser både av temporær og permanent art.
- Parken skal være et satsingsområde for temporær kunst.
- Kunsten skal underbygge parkens identitet og berike opplevelsen på en positiv måte.
- Kunsten skal utplasseres slik at områdets kvaliteter ivaretas.
- Parkens hovedfunksjon er å være en grønn lunge i byen.
- Plassering og antall installasjoner må tilpasses parken, slik at kunsten ikke kommer i konflikt med de grønne kvalitetene eller naturkvalitetene.

Retningslinjer for utplassering av permanent og temporær kunst:

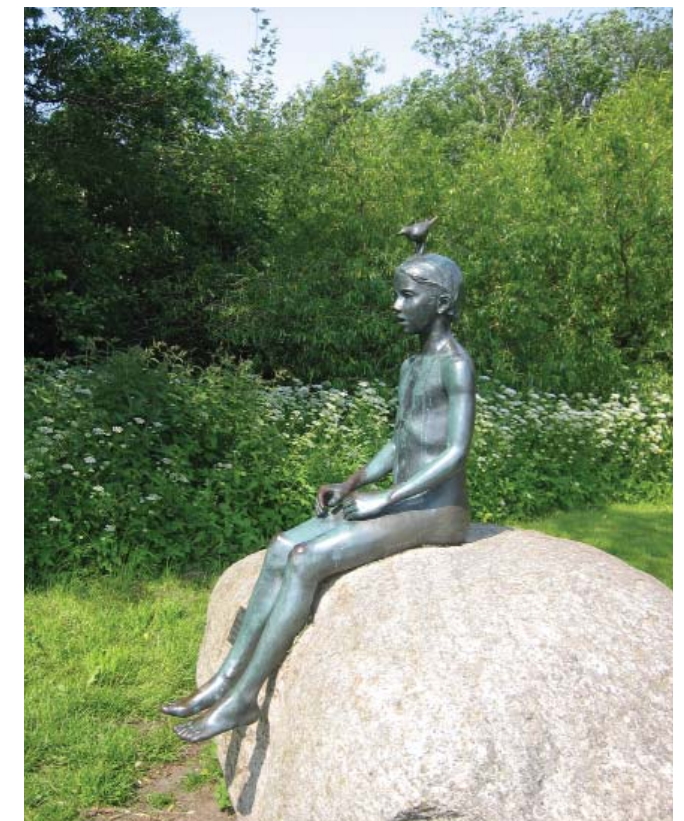
- Plassering av kunst skal være ihht disposisjonsplan for Mosvannsparken. Under hvert delområde beskrives plassering av kunst.
- Konsekvenser for biologisk mangfold skal vurderes før utsetting av både permanente og temporære kunstprosjekter. Det skal tas hensyn til fuglers oppholdssoner og hekketid ved etablering og vedlikehold av kunstprosjekter.
 - Kunstprosjekter skal ikke forringe parkens grønne hovedkvalitet, eller virke forstyrrende på andre kunstprosjekter. Bevisst bruk av siktlinjer i forholdt til permanent kunst vil skape spenning og interesse.
- Kommunalstyret for Kultur og idrett behandler utplassering av kunst jfr. Stavanger kommune sine retningslinjer for utplassering av kunst. (Kultursjefen og park- og veisjefen har egen uttalelsesrett i forbindelse med politisk behandling.)

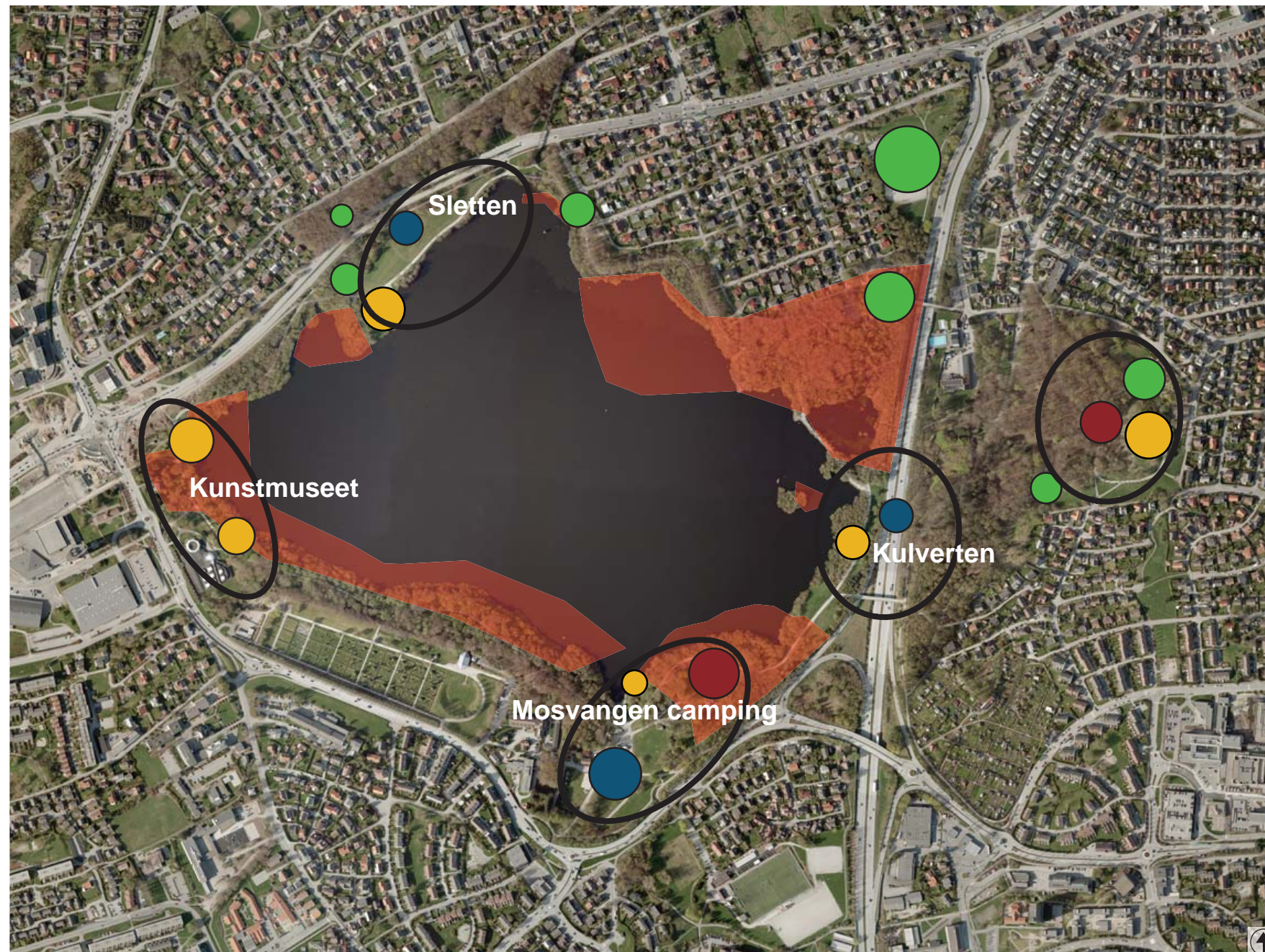

Foto øverst viser "Bølgen", øverst til venstre vises skulpturen "Stele" og under til høyre skulpturen "Ärvåken". Alle disse tre skulpturene er plassert i Mosvannsparken.

Disse tre bildene viser eksempler på kunst utplassert i parker i utlandet.

- Viktige funksjonsområder for fugler
- Oppholdssoner og aktiviteter for barn 0-7 år (sanslek, rollelek, sand m.m.) og for barn 7-12 år (ball, lek i skogen med utsiktstårn, trehytter m.m.)
- Oppholdssoner og aktiviteter for alle alder som sandvolley, gresslette til ulik bruk (ballspill) og lek
- Oppholdssoner og aktiviteter for alle aldersgrupper (sitteplasser, kafè, kunstopplevelser, lek m.m.)
- Idrettsaktiviteter og nærmiljøanlegg (lekeplasser)
- Hovedoppholds- og aktivitetssoner

ILLUSTRASJONEN VISER:

Registreringer av viktige områder for fugler og flaggermus sammen med kultiverte parkarealer som i hovedsak skal utvikles med tanke på allsidig opplevelse og rekreasjon.

Biologisk mangfold i sammenheng med oppholds- og aktivitetssoner vil bli nærmere beskrevet under delområdene. Dette gjelder spesielt for delområdene: Sletten, kunstmuseet, Mosvangen camping/Schanceholen og kulvertområdet.

Framtidig utvikling

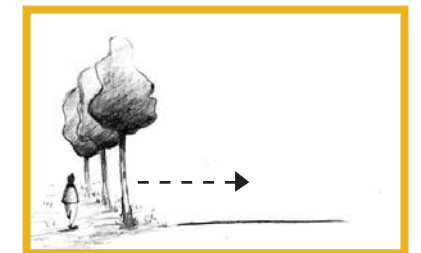

Framtidig utvikling

- Viktige funksjonsområder for fugler
- Tett vegetasjon av hensyn til fuglelivet. Enkelte siktlinjer er tillatt.
- Vannkant vegetasjon beholdes med tynning og beskjæring for å få noe utsikt
- Tilgjengelig strandsone helt eller delvis
- Siktlinjer til vannet fra turveien (hvit pil)
- Viktige fondmotiv

Skisse som viser gløtt til vannet gjennom tett vegetasjon. I slike soner vil det som oftest være helt tett vegetasjon mot vannet.

Skisse som viser gløtt til vannet gjennom trestammene.

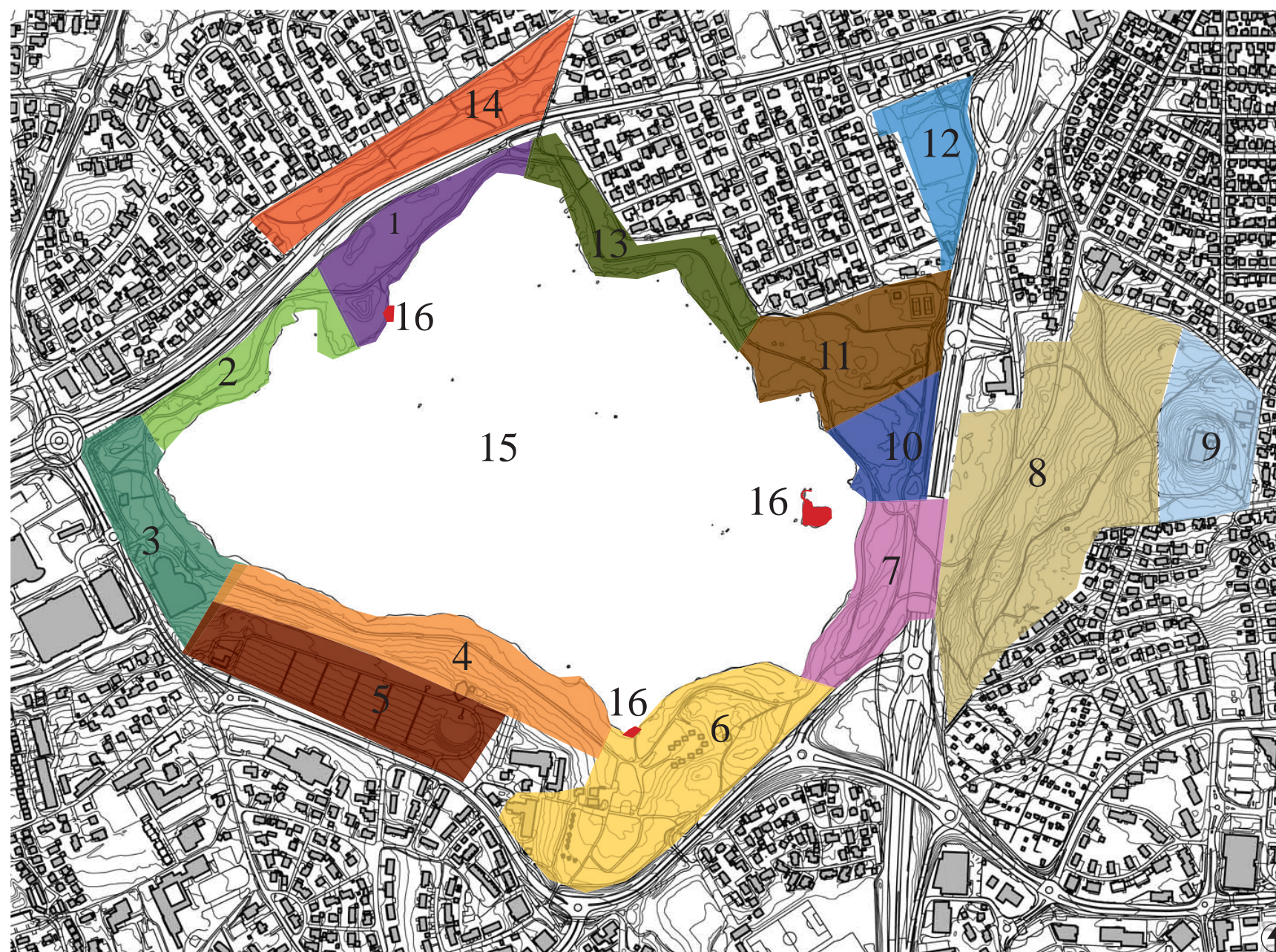
Skisse som viser åpen utsikt og tilgjengelighet til vannet.

ILLUSTRASJONEN VISER:

Registreringer av viktige områder for fugler og flaggermus sammen med planlagt strandsone type.

Under de enkelte delområdene gis beskrivelser over hvordan strandsonen skal utvikles og/eller bevares og sammenhengen til biologisk mangfold.

DEL 2: DELOMRÅDENE - DISPOSISJONSPLAN

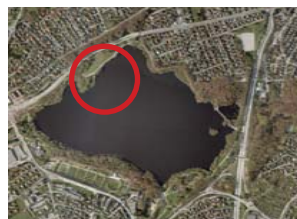
Kartet viser inndeling av de ulike delområdene. Videre i planen vil disse delområdene bli nærmere beskrevet sammen med illustrasjonsbilder og disposisjonsplan som viser framtidig utvikling for delområdet.

DEL 2: DELOMRÅDENE - DISPOSISJONSPLAN

I denne delen beskrives dagens situasjon og fremtid utvikling for de til sammen 16 delområdene. Det legges til grunn at det som en oppfølging av disposisjonsplanen, skal utarbeides helhetlige planer og skjøtselsopplegg for hvert enkelt delområde, med utgangspunkt i tiltak og prinsipper som fremkommer her.

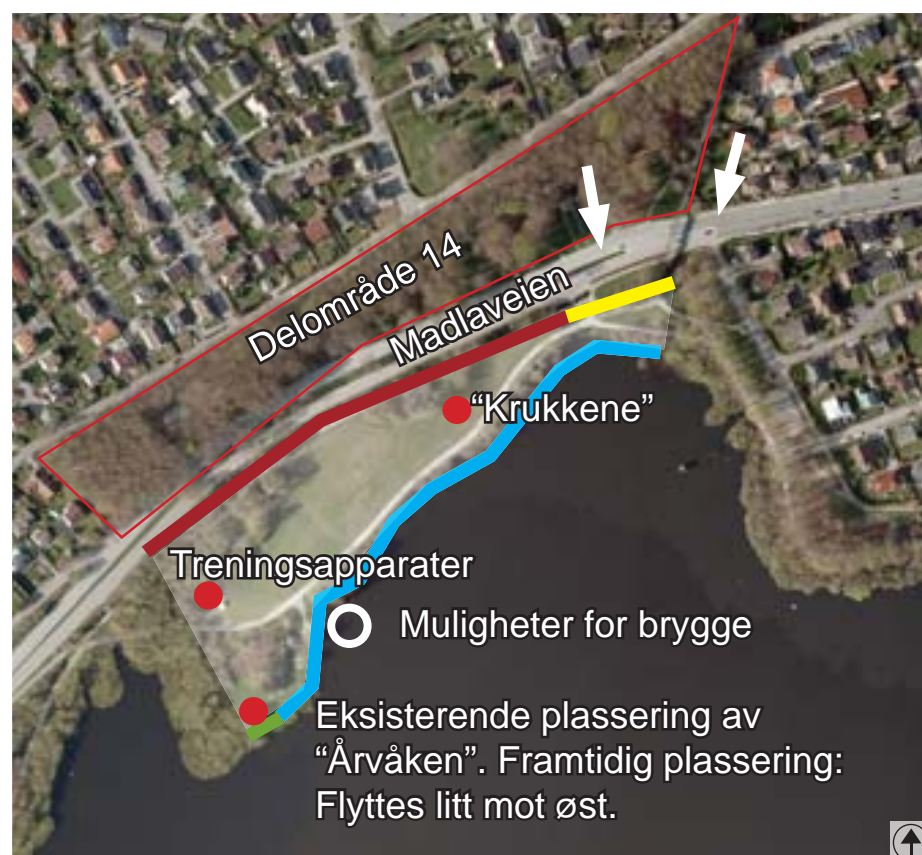
DELOMRÅDENE:

1. Sletten
2. Sumpskogstien
3. Rensepark, Mostun og Stavanger kunstmuseum
4. Selvhjelpsveien
5. Tjensvoll gravlund
6. Mosvangen camping og Schanceholen
7. Mosvannets østside og kulvert over motorveien
8. Vålandsskogen
9. Vålandstårnet
10. Andedammen
11. Bokkaskogen
12. Kiellandsmyrå
13. Kjærlighetsstien og nærmiljøanlegg ved Åsmund Vinjes vei
14. Gamle Mosvannsparken - Grøntområde mellom Eiganesveien og Madlaveien
15. Mosvatnet
16. Fugleøyer og brygger

DELOMRÅDE 1: SLETTEN

29

- Tilgjengelig vannkant helt eller delvis
- Tett vegetasjon av hensyn til fuglelivet. Enkelte siktlinjer er tillatt.
- Behov for støyskjerm, men ikke regulert. (Støyskjerm: Grønn skjerm/mur)
- Ikke regulert støyskjerm av glass
- Siktlinje inn i parken (hvit pil)

Skulpturen "Årvåken" flyttes litt mot øst for å unngå forstyrrende vegetasjon foran skulpturen.

Kirsebærtrær i blomstring.

Plensletten gir luft i Mosvannsparken, men mangler i dag bedre muligheter for aktivitet og kontakt med vannet.

DAGENS SITUASJON

Området som ligger mellom Madlaveien og Mosvatnet, består i hovedsak av en stor plen omkranset av vegetasjon. Her finnes anlegg for styrketrening og en paviljong som gir le for vær og vind. Skulpturene "Krukkene" og "Årvåken" er plassert her. Turveien ligger mot vannet og gang-/ sykkelvei er etablert langs Madlaveien.

En voll beplantet med prydkirsebær skjærer deler av arealet mot vannet fra turveien. Strandkanten veksler mellom å være åpen og tilgjengelig og mer lukket med vegetasjon i varierende høyde. Det ikke registrerte funn av arter som gjør det nødvendig å ta spesielle hensyn ved utvikling av arealet. Plenen har dreneringsproblemer og det reduserer bruksverdien.

FRAMTIDIG UTVIKLING

MÅL

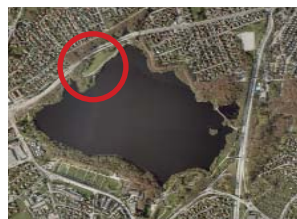
- Området skal utvikles som kultivert park med hovedfokus på allsidig opplevelse, rekreasjon, opphold og aktivitet.

TILTAK

- Vurdere etablering av mindre "parkrom" for opphold og ulike aktiviteter.
- Areal ved vannkant ønskes tilrettelagt for grilling, soling og opphold.
- Plenareal for aktiviteter som frisbee, badminton og lignende.

Paviljongen ligger mot vannet bak en terrengvoll. Vollen er beplantet med kirsebærtrær.

DELOMRÅDE 1: SLETTEN

- Skulpturen “Årvåken” flyttes noe møt øst for å få en bedre og mer synlig plassering, samtidig som den får bedre kontakt med vannet. Skulpturen “Krukkene” har ikke en god plassering og bør også flyttes.
- Allsidig vegetasjonsbruk med typisk parkvegetasjon. I all hovedsak tett flersjiktig vegetasjon mot Madlaveien. Om mulig etableres to siktlinjer fra Madlaveien til Mosvatnet.
- Installasjoner og møblering som benker, brygger, paviljonger og lignende.
- Eksisterende oppholdspaviljong bør på sikt fjernes og erstattes med en som er bedre stedstilpasset.
- Støyskjerming, materialbruk og plassering av denne skal inngå. Støyskjerming langs Madlaveien må reguleres.
- Drenering av plen skal gjøres i forbindelse med opparbeiding/ fornying av området.

Vegetasjonsprinsipp for strandsonen:

- Strandkanten skal i hovedsak være tilgjengelig og synlig for folk. Den kan variere mellom stedvis lav buskvegetasjon, gras/ plen og oppstammede trær. Av hensyn til toppdykker skal overhengende vegetasjonen på enkelte mindre deler beholdes tett.

Kunst:

- Permanent og temporær kunst kan settes opp i området.

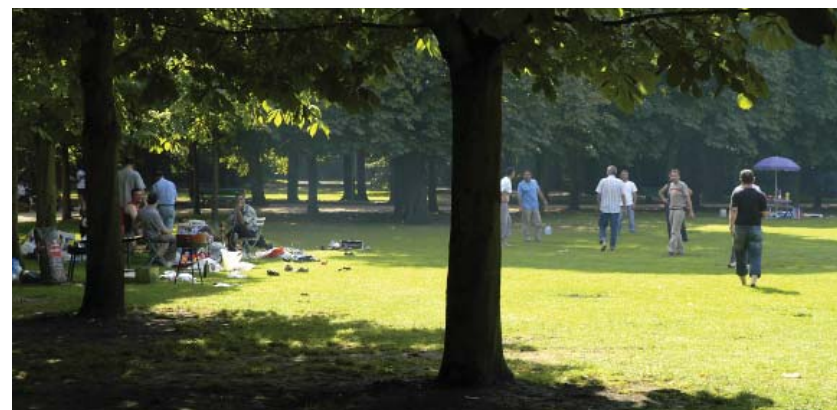
Treningsapparatene brukes av voksne, men også til lek for barna.

Turveien rundt Mosvatnet.

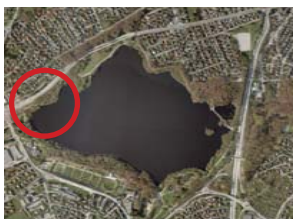
INSPIRASJON

30

Illustrasjonsbildene viser viktigheten av flotte og store trær, og bruk av blomster i parker. I Mosvannsparken vil nærheten til vannet være en viktig kvalitet. I dette delområdet kan denne kontakten styrkes med tilgang til vannet gjennom åpen strandkant og brygge, men også med utsyn over vannet. Det er også ønskelig at dette området skal brukes til aktiviteter på gressletten.

DELOMRÅDE 2: SUMPSKOGSTIEN

31

- Tilgjengelig vannkant
- Tett vegetasjon av hensyn til fuglelivet. Enkelte siktlinjer er tillatt.
- Behov for støyskjerm, men ikke regulert. (Støyskjerm: Grønn skjerm/mur)
- Eksisterende siktlinje (hvit pil)

Turveien går gjennom tett vegetasjon på begge sider.

Siktlinjen som ligger nærme Texaslunden, kan holdes åpen.

Oppholdsplass med en rød benk, som ligger ved siden av "Tuttatreet". Her skal noe vegetasjon fjernes, slik at utsikten blir bedre.

"Tuttatreet" som mange i Stavanger har sterke følelser for.

DAGENS SITUASJON

Området er naturpreget med tett vegetasjon på begge sider av turveien. Det finnes to små gløtt i vegetasjonen mot Mosvannet og stekningen inneholder benk og bord. Her finnes "Tuttatreet", hvor barn henger fra seg tuttene når de vokser fra dem. Gang- og sykkelveien langs Madlaveien går gjennom området.

Arealet har regional betydning som hekkeområde for sivhøne, sothøne, toppdykker og knoppsvane, og har funksjon som overvintringssted for sivhøne og vannrikse. Sivhøne og toppdykker er rødlistet. Sivspurv og sivsanger er også registrert her (høringsinnspill fra Norsk Ornitologisk Forening 15.04.11). Området er lokalt viktig næringsområde for taffeland og toppand.

FRAMTIDIG UTVIKLING

MÅL

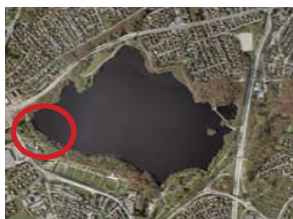
- Området skal være et naturligt parkareal hvor biologisk mangfold og naturopplevelse skal være hovedfokus og overordnede andre hensyn. Eksisterende sikt og tilgjengelig strandkant med sitteplass skal beholdes.

TILTAK

- Tett, naturlig vegetasjon opprettholdes. Veltede trær skal bli liggende for å øke biologisk mangfold.
- Skilting om ulike plante- og dyrearter kan gjennomføres i området som en del av et helhetlig informasjonsopplegg for Mosvannparken.
- Eksisterende sikt og tilgjengelig strandkant med sitteplass skal beholdes ved bevisst og forsiktig tynning av vegetasjon.
- Tiltak mot fremmede uønskede arter skal gjennomføres dersom det finnes egnet metode.
- Det er ønskelig å finne en annen ordning som fungerer bedre i forhold til seremonien med "Tuttatreet".
- Støyskjerming, materialbruk og plassering av denne skal inngå. Støyskjerming langs Madlaveien må reguleres.

Kunst:

- Temporære kunstprosjekter er mer aktuelt enn permanent kunst. Naturopplevelse er overordnet hensyn.

- Tilgjengelig vannkant
- Vannkantvegetasjon beholdes med tynning og beskjæring for å få utsikt
- Behov for støyskjerm, men ikke regulert. (Støyskjerm: Grønn skjerm/mur)
- Eksisterende støyskjerm

DAGENS SITUASJON

Mostun, Stavanger kunstmuseum og en rensespark ligger her. Området bærer preg av manglende helhet. Dette skyldes at ulike inngrep og anlegg er blitt utført til forskjellig tid uten å ha blitt sett i sammenheng. Samtidig preges området både av gjengroing og slitasje.

Strandstrekningen i området består i all hovedsak av tett vegetasjon. Det er mulig å se vannet gjennom et par gløtt ved Mostun, og ved en liten åpning øst for kunstmuseet. Mostun ble bygget som villa til Arnt Moe i 1867 sammen med en romantisk hage. Huset er frem til 2011 blitt brukt av SIF håndball som klubbhus. Det er nå vedtatt at huset skal brukes som naturinformasjonssenter og tilholdssted for lag og foreninger med forskjellige naturinteresser.

Stavanger kunstmuseum har faste og temporære utstillinger samt kafé med helårsdrift. Ved museet står skulpturene "Möbius" og "Skara Brae" og nærmere Tjensvollkrysset finnes skulpturene "Stele" og "Barbarkvinnen".

Området er regionalt viktig som hekkeområde for sothøne, sivhøne og toppdykker mens det fungerer som overvintringsområde for sivhøne og vannrikse. Sivhøne, toppdykker og vannrikse er rødlistede arter. Området er videre definert som lokalt viktig næringsområde for taffeland og toppand. Rødlistearten hvitpestrot finnes ved kunstmuseet, mens de sjeldne, men ikke rødlistede; moseartene sporebustehette og spolebustehette finnes ved rensesparken. Innenfor området finnes også de svartelistede artene mongolspringfrø, prydbriungebær, parkslirekne og japanpestrot.

FRAMTIDIG UTVIKLING

MÅL

- Området skal utvikles som et helhetlig sammenhengende kultivert parkområde hvor hovedfokus skal være allsidig opplevelse og rekreasjon med kunstopplevelse i flotte parkomgivelser.
- Naturinformasjonssenteret skal være et sosialt samlingssted og bidra til et mer allsidig opplevelsesspekter i Mosvannsparken.

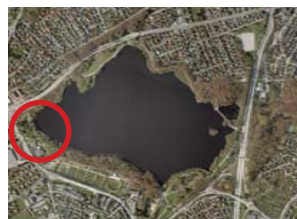
Her ser vi rensesparken. I bakgrunnen er det nyplantete trær og busker etter oppgraderingen av Tjensvollkrysset.

Utsikten fra (Mostun) huset mot vannet holder på å gro igjen. Det bør åpnes mot vannet og tilrettelegges for opphold. Mostun skal brukes som et naturinformasjonssenter.

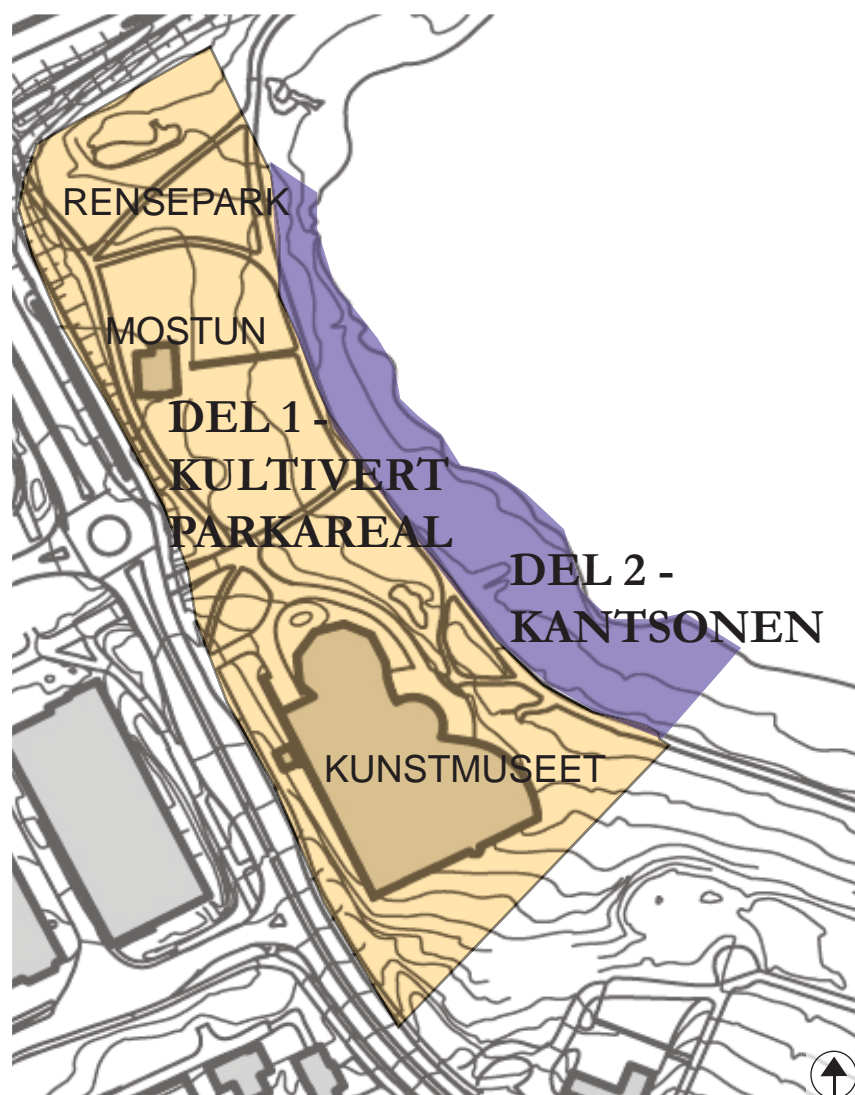

Stavanger kunstmuseum tilfører parken et attraktivt tilbud.

DELOMRÅDE 3: RENSEPARK, MOSTUN OG STAVANGER KUNSTMUSEUM

33

- Vannkantvegetasjonens betydning for fugl skal opprettholdes, samtidig som eksisterende tilgjengelig vannkant skal holdes åpen slik at det er mulig å komme ned til Mosvatnet et par steder.

TILTAK

- Helhetlig plan for området inkl. tiltaksplan.
- Det skal arbeides videre med å utvikle Mostun naturinformasjonssenter i samarbeid med aktuelle lag og foreninger.
- Ny adkomst mot Tjensvollkrysset, synliggjøring av adkomst mellom Stavanger Forum og parken.
- Møblering, plassering av kunst og eventuelle andre installasjoner og anlegg, skal vurderes.
- Vektlegge allsidig vegetasjonsbruk for å gi økt opplevelse og attraktivitet. Her skal være plen, trær, rik blomstring fra busker, trær, løk og stauder.
- Kunstmuseet: Oppgradering av inngangsparti, fjerning av parkering, med unntak for av- og påstigning for handikappede. Mer beplantning mot Henrik Ibsens gate.
- Støyskjermer langs Henrik Ibsens gate.
- Tilrettelegging for aktiviteter og sosialt møtested for eldre og familier.
- Oppgradering av området rundt renseparken

- I forbindelse med den helhetlige planen skal det kartlegges og lages en tiltaksplan for ivaretagelse av rødlistearter i området.
- På nedsiden av turveien skal strandsonen, også for fremtiden, være tilgjengelig for folk på to korte strekninger. Ut over dette skal vegetasjonen skjøttes med tanke på å beholde sin funksjon spesielt for vannfugl.
- Det er iverksatt pilotprosjekt for å bekjempe parkslirekne. Det er ikke nødvendig å gjennomføre tiltak mot mongolspringfrø, da den sannsynligvis utgjør liten økologisk risiko.
- I området rundt Mostun skal preget av «romantisk hage» etterstrebes.

Kantsonen mot vannet:

- I første omgang som en prøveordning, skal det tynnes og beskjæres noe mot vannet. Dette gjøres uten at den overhengende vannkantvegetasjonen fjernes helt. Den reduseres i høyden, men ikke i bredden ut over vannet. Jfr. snitt på side 35.
- Vegetasjon som henger ut over vannet beskjæres til en høyde på ca. 3 meter. Krattvegetasjon mellom trærne fjernes og/eller trærne

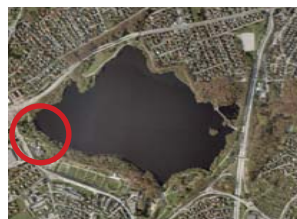
Inngangspartiet til Stavanger kunstmuseum mangler en god utforming. Her ser vi også dammen foran kunstmuseet mot gangveien.

Renseparken har potensial til å bli et flott element i parken.

Planareal mot vannet ved renseparken, som ligger i nærheten av Tjensvollkrysset.

DELOMRÅDE 3: RENSEPARK, MOSTUN OG STAVANGER KUNSTMUSEUM

34

Åpnes opp for å gi kontakt med vannet fra turveien. I varetar siktlinjje fra adkomsten til parken og vannet.

Tynning og beskjæring for gi sikt fra kunstmuseet.

På de andre feltene vil eksisterende vegetasjon og karakter opprettholdes og styrkes.

- Tynning og beskjæring av kantvegetasjon. Sikt mellom trærne fra kunstmuseet til vannet. Se prinsipptegninger på neste side.
- Tilgjengelighet til vannet fra turveien. Eksisterende bunnvegetasjon bevares og trær stammes opp.
- Kontakt med vannet fra turveien. Eksisterende plen med oppstammede trær opprettholdes.
- Kantvegetasjon bevares urørt som i dag med urskogpreg.

Gamle og døde trær bidrar til øke det biologiske mangfoldet.

I den eneste åpning mot vannet nedenfor kunstmuseet blir det noen ganger satt ut midlertidige benker.

stammes opp. Det oppnås dermed sikt fra kunstmuseet.

- Bunnvegetasjonen mellom turveien og kantvegetasjon ytterst mot vannet beholdes. Det skal ikke legges plen mot vannet utover det området med plen/gras som finnes nedenfor Mostun.

Kunst:

- Det kan plasseres både permanente og temporære kunstprosjekter på oppsiden av turvei.

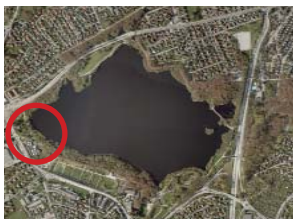
PRINSIPP FOR SKJØTSEL FORAN STAVANGER KUNSTMUSEUM, MELLOM TURVEIEN OG VANNET

I en definert kantsone foran kunstmuseet skal følgende skjøtelsprinsipper av vegetasjonen forsøkes:

- Bunnvegetasjonen mot turveien bevares.
- Krattvegetasjon mellom trærne tynnes og trærne stammes opp.
- Overhengende kantvegetasjon langs vann beskjæres til en høyde på ca 3 meter. (Se prinsipptegningene som viser forskjellene mellom eksisterende og framtidig situasjon på neste side.)

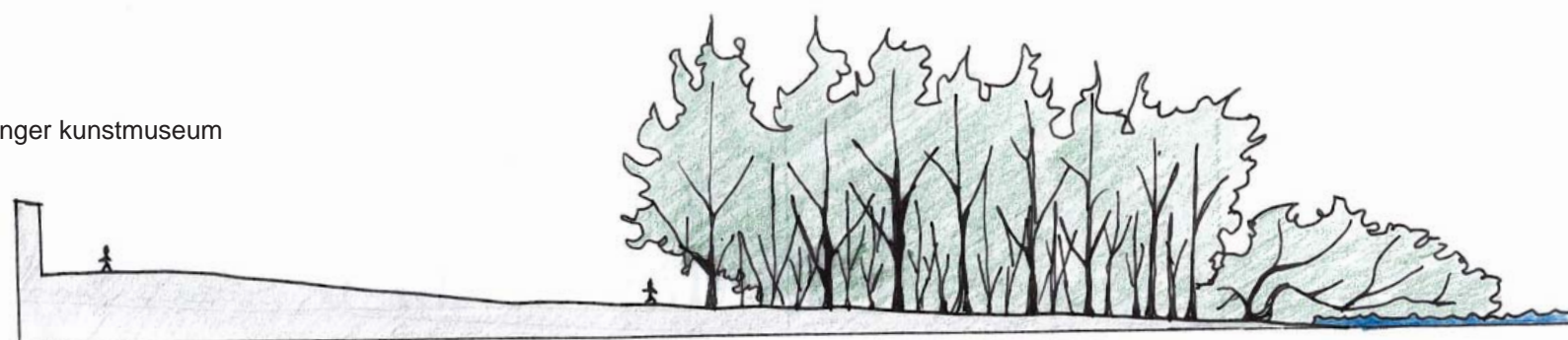

Dammen virker gjengrodd. I bakgrunnen kan vi se skulpturen "Skara Brae"

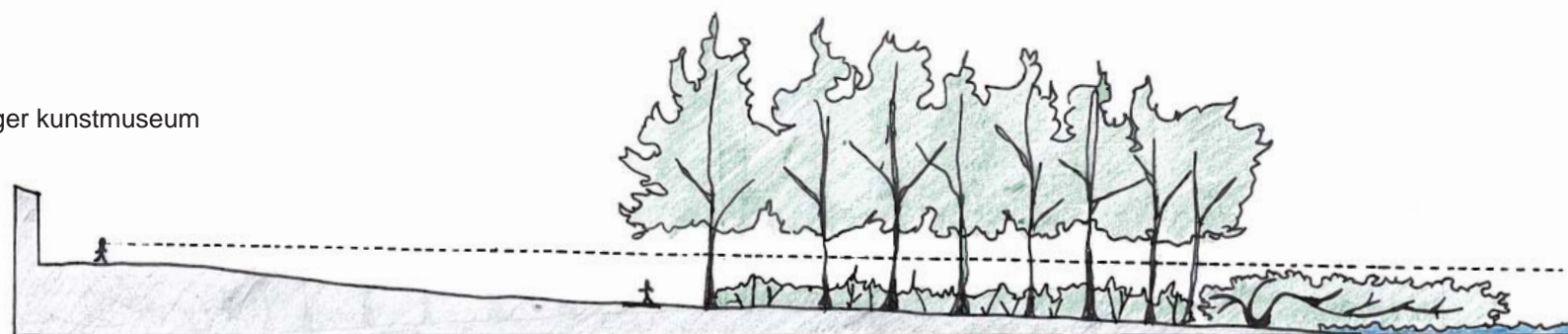
DELOMRÅDE 3: RENSEPARK, MOSTUN OG STAVANGER KUNSTMUSEUM

Stavanger kunstmuseum

Eksisterende situasjon

Stavanger kunstmuseum

Framtidig situasjon

PRINSIPP FOR SKJØTSEL FORAN STAVANGER KUNSTMUSEUM MOT VANNET

Bunnvegetasjonen mot turveien bevares. Krattvegetasjon mellom trærne fjernes (over ca 3 meter) og trærne stammes opp. Strekningen hvor dette vil være gjeldende vises på kartet side 34. Da vil det oppnås sikt fra det opphøyde platået ved kunstmuseet, men ikke sikt fra turveien. Prinsipp tegningene viser forskjellene mellom eksisterende og framtidig situasjon.

Turveien mellom kunstmuseet er opparbeidet med plen. På nedsiden av turveien mot vannet er det kratt og trær. Det er en liten åpning mot vannet.

Turveien mellom kunstmuseet og vannet. Det er også en dyp grøft ved siden av turveien.

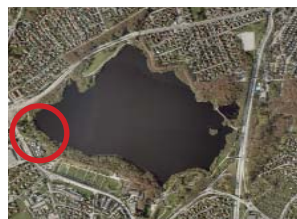
Vakker krokusblomstring i byparken. Løk og stauder vil kunne gi økt opplevelsesverdi i Mosvannsparken.

Sandvedparken i Sandnes gir et godt eksempel på tilgjengelig vannkant.

Nedenfor renseparken er det tynnere vegetasjon mot vannet

DELOMRÅDE 3: INSPIRASJON

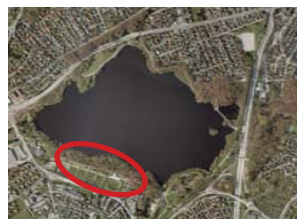

Bildet ovenfor viser eksempel på aktivitet. Det er gode muligheter å legge tilrette for kjekke aktiviteter i dette delområdet. Mostun skal være et naturinformasjonssenter og i den forbindelse kan det være aktuelt med aktiviteter som fuglekikking, slik bildet øverst til høyre viser.

Det er ønskelig med blomster og flotte trær og gode sitteplasser i delområdet. Spennende elementer og god utplassering av kunstelementer er også ønskelig. Bildet som viser en hvit skulptur i vannet er fra Kröller-Müller parken i Nederland.

DELOMRÅDE 4: SELVHJELPSVEIEN

Eksisterende siktskår til vannet kan beholdes åpent, men ellers skal det være tett vegetasjon.

Drikkekar for hester. Slike elementer skal holdes synlige og tilgjengelige.

Illustrasjon på gamle og veltede trær. Det kan øke biologiske mangfold, og styrker delområdet karakter som sump- og urskogaktig område.

DAGENS SITUASJON

Dette er et frodig, vegetasjonsrikt område, med kun små glimt av Mosvatnet fra turveien. Arealet mellom turveien og vannet er sumpaktig med busksjikt og store trær. Vegetasjonen domineres av svartor, bjørk og skjørpil. Arealet mellom turveien og gravlund er dominert av bøkeskog med litt undervegetasjon. Veltede og døde trær har fått ligge i området. Det har siden 1980 vært et bevisst mål å ha urskogspreg i dette området.

Turveien her kalles Selvhjelpsveien fordi den ble bygget som nødsarbeid på 30 tallet. Langs Selvhjelpsveien finnes en grensebauta satt opp da denne siden av Mosvatnet samt Storhaug og Våland, ble en del av Stavanger. Drikkekar for hester, trolig fra år 1872, finnes også her.

Kråker og kaier overnatter i trekronene på vinterstid. Det er ca. 12 500 kråker og ca. 5 000 kaier, i følge Norsk Ornitologisk forening (desember 2010). Dette medfører fugleskitt og ubehagelig lukt.

Området er regionalt viktig hekkeområde for sothøne, sivhøne og toppdykker. Trekryper og kattugle hekker også her. Området er overvintringssted for sivhøne og vannrikse. Toppdykker, sivhøne og vannrikse er rødlistede arter. Spesielt områdets sørlige del, med mye skjørpil, er viktig for fuglebestanden. Innenfor området finnes også et lokalt viktig hekkeområde for spurvfugl.

FRAMTIDIG UTVIKLING

MÅL

- Området skal være et naturligt parkareal hvor biologisk mangfold og naturopplevelse skal være hovedfokus og det overordnede hensyn slik at det urskogslignende preget skal opprettholdes. Kulturhistoriske elementer skal være synlige.

TILTAK

- Greiner over turveien kan fjernes for å redusere kråkeskitt på turveien.
- Eksisterende sikt/glimt til vannet holdes åpent.
- Veltede trær skal bli liggende.
- Beskjæring av vegetasjon for at drikkekar og grensebauta skal

være synlig og tilgjengelig.

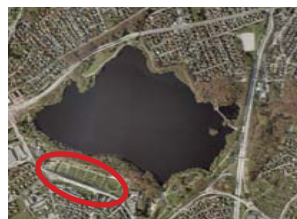
- Tiltak for å bli kvitt uønskede arter som parkslirekne skal vurderes.
- Det skal foreløpig ikke gjøres tiltak for å redusere kråkebestanden, da det ikke er avklart om dette kan medføre forstyrrelser for andre fuglearter.
- Utvikle informasjonsopplegg om kråkene i Mosvannsparken, for på denne måten å synliggjøre dette som et mer positivt og spennende opplevelseselement.
- Det er i hovedsak ikke ønskelig med permanent kunst i dette området, men temporær kunst kan vurderes.
- Informasjonstiltak kan gjennomføres som en del av et helhetlig opplegg.

Turveien er mye brukt både til å gå turer og jogging.

Bildet viser turveien som går gjennom tett vegetasjon. Området gir en flott naturopplevelse.

DELOMRÅDE 5: TJENSVOLL GRAVLUND

38

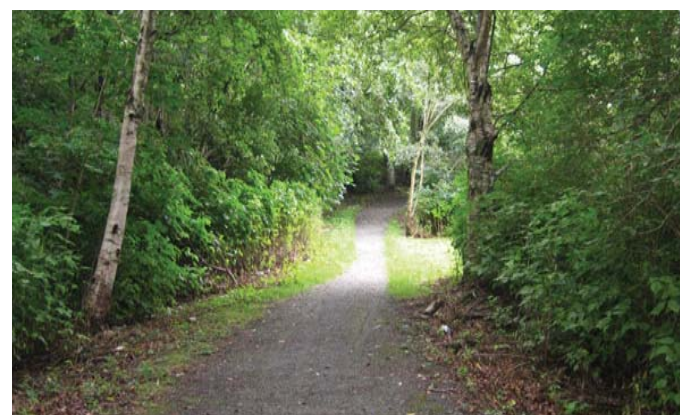
Stien nærme Mosvangen camping er mer åpen og har mindre stigning enn den ved kunstmuseet.

Det er tett vegetasjon mellom gravlunden og parken.

Gravlunden har klare inndelinger med lave bøkehekker. I bakgrunnen kan man se vollen mot veien.

Bildet viser dagens sti fra Selvhjelpsveien i sør. Bredden på stien er bra, men den tette vegetasjonen fører til at den blir lite brukt. Det bør fjernes litt av vegetasjonen langs stien, slik at den blir mer åpen.

DAGENS SITUASJON

Tjensvoll gravlund er en flott gravlund strengt inndelt med lave bøkehekker og store trær. Skogen i Mosvannsparken vokser tett opp til gravlunden. En voll skjærer gravlunden fra Henrik Ibsens gate. To mindre stier, en i øst og en i vest, forbinder Mosvannsparken og gravlunden. Veien gjennom gravlunden brukes som et alternativ til turveien langs Mosvatnet og gir en fin og annerledes opplevelse. Gravlunden er ikke etablert i henhold til gjeldende regulering og det er behov for reguleringsmessig avklaring av grensen mot Mosvannsparken.

FRAMTIDIG UTVIKLING

MÅL

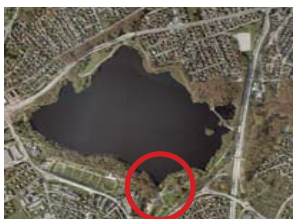
- Avklare grense og forbedre kommunikasjon mellom gravlund og parkareal.

TILTAK

- Gravlunden reguleres i forbindelse med Mosvannsparken eller som en egen regulering.
- Sti mellom park og gravlund i vest, forbedres og synliggjøres.

Inngangspartiet til Tjensvoll gravlund.

DELOMRÅDE 6: MOSVANGEN CAMPING OG SCHANCEHOLEN

- Aktivitets- og oppholdssone
- Kantvegetasjon langs vannet og krattvegetasjon mot Ullandhaugveien
- Eksisterende plen, brygge og strand beholdes. Ny/utvidelse av bryggen er aktuelt
- Campingvogner, hytter og telt
- Servicebygninger
- Utviklingsareal (mulig lokalisering av Gamlingen bad)
- HC** Handikapp parkering
- Tilgjengelig vannkant
- Behov for støyskjerm, men ikke regulert. (Støyskjerm: Voll, grønn skjerm eller natursteinsmur)
- Eksisterende støyvoll må forbedres
- Tett vegetasjon av hensyn til fuglelivet. Enkelte siktlinjer er tillatt.
- Siktlinje inn i parken og siktlinje til vannet (hvit pil)

DAGENS SITUASJON

I området inngår Mosvangen camping og Schanceholen. Campingområdet preges av plener med noen store trær. Her finnes toalett- og hovedbygg, små utleiehytter samt sandvolleyballbane og lekeplass. En speiderhytte og et vandrehjem ligger ved adkomsten. Mosvatnets eneste brygge ligger nedenfor campingområdet. Schanceholen har vært en gård, men bare våningshuset står nå igjen. Bygningen som nyttes som bolig, står på en gresskledd høyde. Eiendommen som er i kommunal eie er uregulert, men kommuneplanen definerer arealet som grønnstruktur (friorråde). Tett vegetasjon i strandkanten hindrer sikt til vannet i store deler av området. Deler av området har funksjon som lokalt viktig hekkeområde for spurvefugl.

Stavanger kommune har startet arbeidet med disposisjonsplan for campingområdet. Retningslinjer knyttet til videre utvikling av campingplassen skal beskrives i disposisjonsplanen.

Aktuelle temaer i disposisjonsplanen for campingområdet:

- Eventuell plassering av Gamlingen innenfor området.
- Lokalisering av servicebygg, hytter, campingvogner, bobiler og telt.
- Mulige aktiviteter og forslag til plassering av disse.

FRAMTIDIG UTVIKLING

MÅL

- Området skal utvikles som et kultivert parkområde med hovedfokus på allsidig rekreasjon, campingfunksjoner, god kontakt med Mosvatnet og redusert støy .
- Aktiviteter for aldersgruppen 0-3 og 3-7 år skal prioriteres.
- Universelt tilgjengelig adkomst fra parkeringsplass og inn i Mosvannsparken.

TILTAK

- Etablering av HC-parkering ved SIF, samt god adkomst til parken, tiltaket må om nødvendig reguleres.
- Plassering av ny støyskjerm samt forbedring av eksisterende støyvoll. Vurdere bruk av glass i støyskjerm for å synliggjøre campingplassen fra veien, tiltaket må om nødvendig reguleres.
- Regulering av bygg på campingplassen er nødvendig.

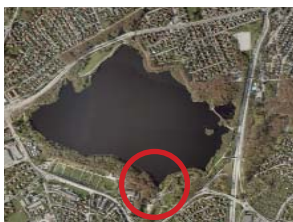
Mellom turveien og huset ved Schanceholen ligger det en større gressbakke.

Her ser vi noen har slått opp et telt. Stedet kan utvikles som oppholds- og aktivitetsområde.

Området preges av flere store og flotte trær.

DELOMRÅDE 6: MOSVANGEN CAMPING OG SCHANCEHOLEN

INSPIRASJON

40

- Uregulert areal reguleres i henhold til kommuneplanen.
- Fullføring av disposisjonsplan for Mosvangen camping.
- Innpasse aktiviteter som kan utøves av både brukere av parken og campinggjester.
- Etablering av sitteplasser med benker/bord hvor noen skal ha utsikt over Mosvatnet.
- I aktivitetsområdene skal skogen/eksisterende vegetasjon innarbeides og utnyttes som en attraktiv del av lekeområdene. Aktivitetsområdene skal også være gode oppholdssteder for voksne.
- Utnytting av bryggen til opplevelse og rekreasjon i større grad enn i dag, eventuell utvidelse og tilrettelegging for fiskeing.
- Eksisterende og evt. ny vegetasjon nyttes for å gi opplevelsesvariasjon, romvirkning, avgrensninger og ulike habitater.
- Eksisterende vannkantvegetasjon beholdes i hovedsak ved Schanceholen. Sikt fra Schanceholen til vannet skal etableres ved fjerning av enkeltrær i enkelte sektorer, uten å fjerne kratt og vannkantvegetasjon.
- Mot Ullandhaugveien bør eksisterende krattvegetasjon utvikles til å bli så tett som mulig evt. med vintergrønne arter.

Kunst:

- Det kan plasseres både permanent og temporær kunst i området.

Bryggen ved campingplassen.

I disposisjonsplanen for Mosvangen camping vurderes det å flytte utleiehyttene.

Sikt fra turveien ut mot bryggen og stranden. Vannet har i dag ikke god nok badekvalitet. Det er ønskelig å bedre kvaliteten i vannet slik at det er egnet for fritidsfiske.

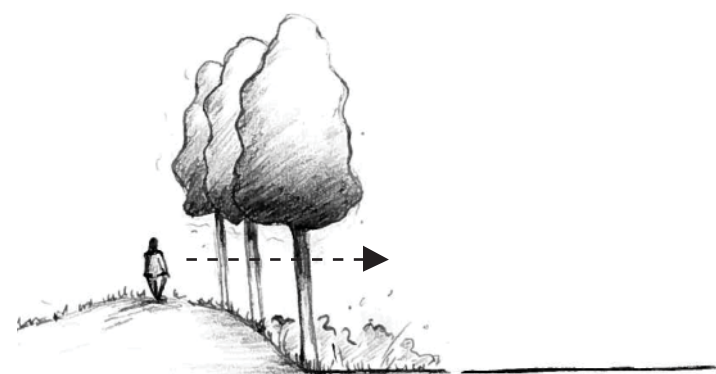
Stort og flott tre.

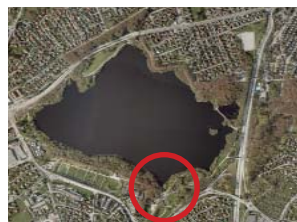
Det rike fuglelivet fasinerer mange.

En mann som fisker.

Skisse som viser sikt mellom trestammer ut mot Mosvatnet, samtidig som krattvegetasjon bevares for fuglene. Slike siktlinjer kan enkelte steder opprettes ved Schanceholen.

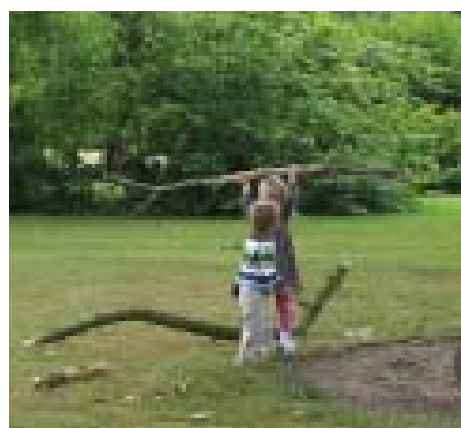
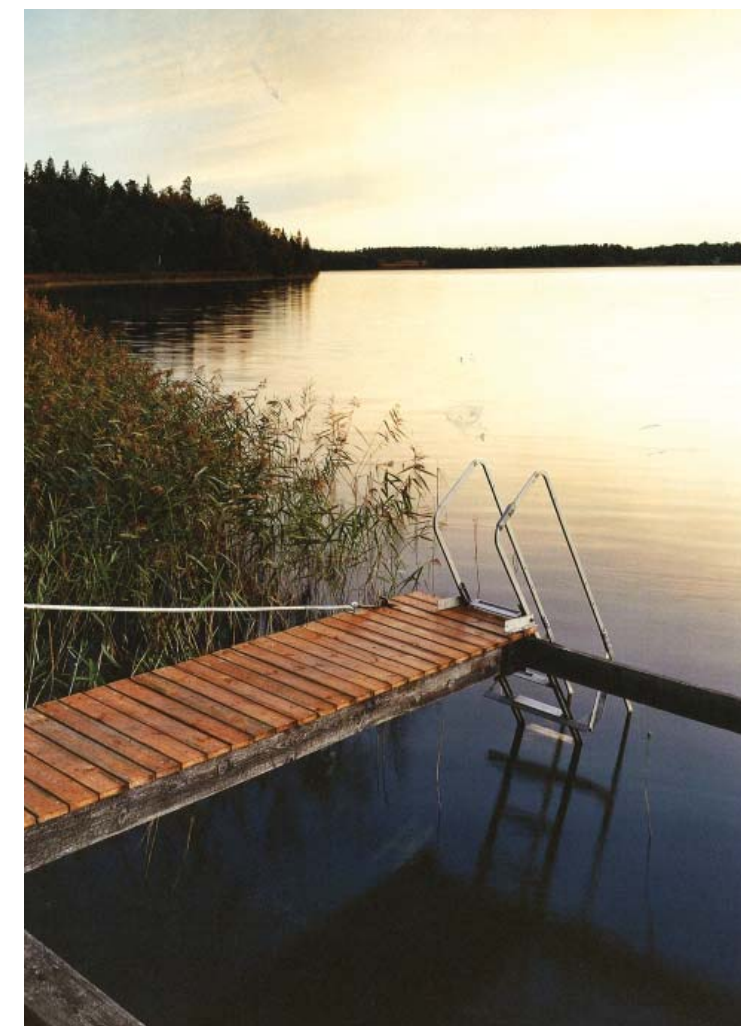

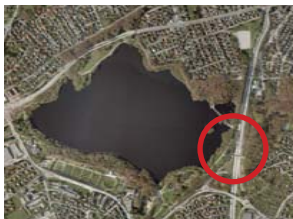
INSPIRASJON

I delområdet skal det legges til rette for mer aktiviteter for barn. I dette delområdet kan det være både lek på stranden og i skogen, til stor glede for barna.

Lekeapparatene skal være tilpasset omgivelsene og karakteren til området. Det skal være tilgjengelighet til vannet på deler av strekningen. En mer attraktiv brygge, gjerne med gode sitteplasser, er ønskelig i delområdet.

- Ny turvei
- Aktiviteter
- Høy vegetasjon (trær/busker)
- Åpne arealer med lav vegetasjon (gress/lave busker/oppstammete trær)
- Regulert støyskjerm/voll
- Eksisterende støyvoll
- Tilgjengelig vannkant
- Tett vegetasjon av hensyn til fuglelivet. Enkelte siktlinjer er tillatt.
- Oppholdsplass
- Siktlinje til vannet (hvit pil)

DAGENS SITUASJON

Mosvannsparken og Vålandsskogen er skilt av E39 og forbindes kun med en gangbro. I forbindelse med Ryfast er det regulert kulvert over motorveien med friområde, ny turvei og ny strandlinje nedenfor kulvert. Den viktige sammenhengene i grønnstrukturen fra Vålandstårnet til Mosvannsparken kan dermed delvis reetableres. Dette innebærer en helt ny utforming av terreng og areal, en utvidelse av bruksareal i Mosvannsparken og muligheter for tilrettelegging for flere opplevelser og aktiviteter. Ny kulvert vil kunne fungere som spredningskorridor.

FRAMTIDIG UTVIKLING

MÅL

- Området skal utvikles som et kultivert parkområde med hovedfokus på allsidig rekreasjon og aktivitet i grønne omgivelser.
- Området skal ha god nærhet og direkte tilgjengelighet til vannet og dette skal utvikles som et viktig opplevelseselement.
- Mosvannsparken og Vålandsskogen skal knyttes mer sammen gjennom sikt og tilgjengelighet.
- Nye hovedturveier skal være universelt utformet.

TILTAK

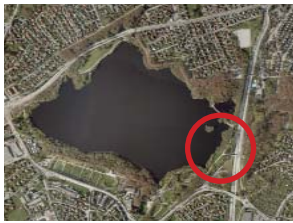
- Deler av den nye strandsonen skal være tilgjengelig for folk og deler av strandsonen skal ha vegetasjon.
- Vegetasjon skal nyttes i forhold til sikt, romdanning, avgrensning av funksjoner, mangfold, sanselige opplevelser med mer. Den skal være variert med allsidig bruk av parktrær, stauder og løk. Vegetasjon etableres på kulverten med tanke på kulvertens funksjon som trekkvei for insekter og dyr.
- Strandlinjen fra Andedammen og Mosvangen mot fremtidig tilgjengelig strandstrekning skal være tett og flersjiktig av hensyn til fuglelivet.
- Aktiviteter for eldre barn og ungdommer, for eksempel sandvolleyball, tennis og basketball.
- Gode oppholdssoner ved aktivitetsområdene og sentrale utsiktspunkter. Utsiktstårn eller andre elementer kan vurderes i detaljplan.
- Nye turveier.

Kunst:

- Området er velegnet både til permanente og temporære kunstprosjekter.

Utsikt over Mosvatnet.

Store og flotte trær med plenarealer som inviterer til bruk.

Sandvolleyball er en av de aktivitetene som er ønskelig i dette delområdet.

Et gammelt tre brukes til lek.

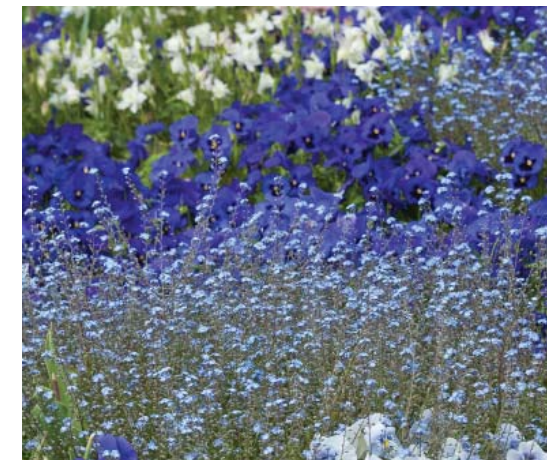
Delområdet har utsikt over vannet og omgivelsene, noe som kan være aktuelt å bruke i videreutvikling av aktivitets-tilbudet.

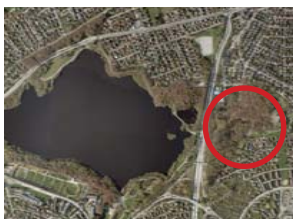

Området kan brukes til ulike tilstelninger, f. eks. ved den naturlige helningen mot vannet eller ved vannkanten.

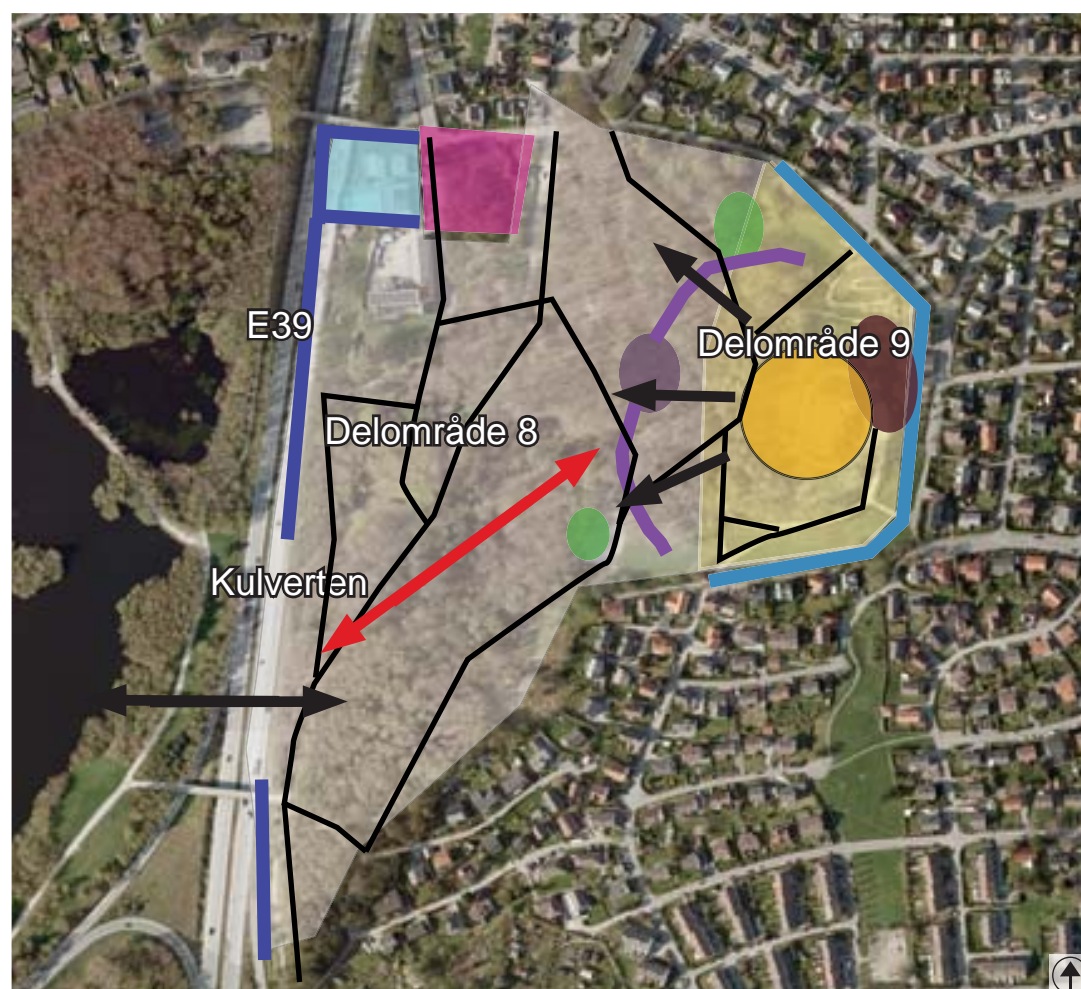

Aktiviteter skal tilpasses til delområdets karakter.

DELOMRÅDE 8 OG 9: VÅLANDSSKOGEN OG VÅLANDSTÅRNET

- Oppholdsplass
- Eksisterende plassering av Gamlingen bad og p-plass
- Regulert ny plassering av Gamlingen bad
- Vålandshaugen barnehage
- Nærmiljøanlegg
- Superlekeplass (første byggetrinn)
- Framtidige siktlinjer
- Stiforbindelse mellom V.tårnet og Mosvannsparken
- Eksisterende stier
- Utsikt mot byen
- Regulert støyskjerm/voll
- Superlekeplass som kan videreutvikles i framtiden

DAGENS SITUASJON

Området består av Vålandsskogen med Vålandstårnet. Vålandsskogen domineres delvis av høyvokst bøkeskog og delvis av naturlig blandingskog. Her finnes to mindre aktivitetsanlegg med lekeplass og ballbaner. Her finnes også første del av en "superlekeplass", som er utviklet i samarbeid med en kunstner. Superlekeplassen består av spennende belysning, lyd, benker og trampoliner. Gamlingen friluftsbad ligger ved Vålandsskogen, men svømmeanlegget skal flyttes ved bygging av Ryfast. Vålandstårnet ligger på en høyde med utsikt over byen og skogen. Rundt tårnet er det plen med enkelte store trær, benker og bord. Nedenfor Vålandstårnet mot øst ligger Vålandshaugen barnehage.

Motorveien er en stor barriere mellom Vålandsskogen og Mosvannsparken, den regulerte kulverten vil delvis reetablere en forbindelse mellom områdene og gi mulighet for utvikling av aktivitet og rekreasjon.

Det er ikke gjort registreringer som gjør området spesielt viktig område for fugler eller planter. Her finnes imidlertid lerkespore, kristtorn og ramsløk som har lokal verdi. Bøkeskogen har lite mangfold, men har stor verdi fordi det finnes få forekomster av denne naturtypen i regionen. Flere av turveiene opp til tårnet er for bratte til at de er universelt tilgjengelige.

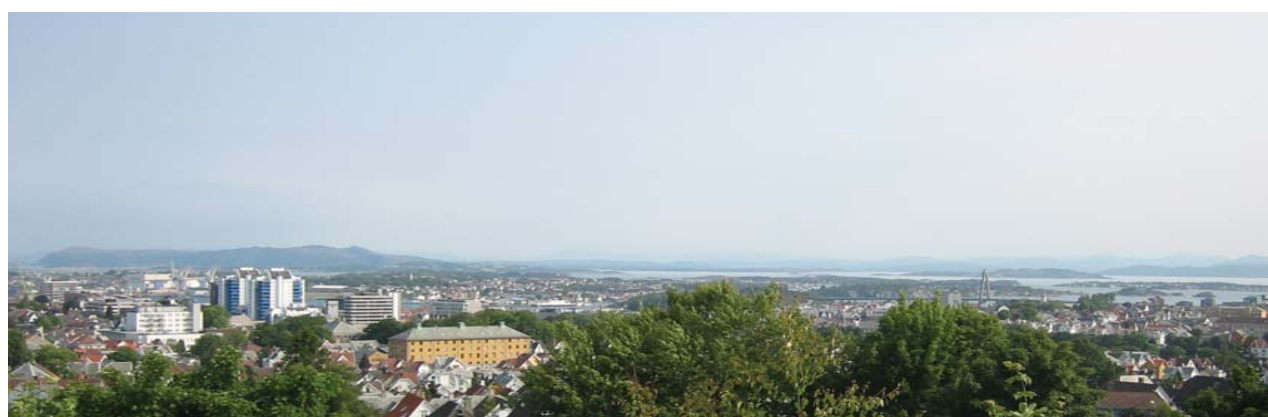
FRAMTIDIG UTVIKLING

MÅL

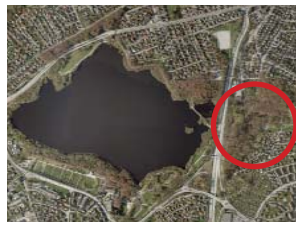
- Området skal videreutvikles som et kultivert parkområde med hovedfokus på allsidig rekreasjon, aktivitet og opplevelse. Nåværende karakter med bøkeskog og kultivert park rundt tårnet beholdes.
- Vålandstårnet utvikles som et naturlig mål for turen og om mulig skal tilgjengeligheten til Vålandstårnet forbedres.

TILTAK

- Gode sitteplasser ved Vålandstårnet og evt. muligheter for kafé og lignende.
- Godt synlig turvei fra Mosvatnet til Vålandstårnet med benker ved utsiktspunkt og hvor det ellers er naturlig å ta pauser.

Det er fin utsikt over byen ved Vålandstårnet.

DELOMRÅDE 8 OG 9: VÅLANDSSKOGEN OG VÅLANDSTÅRNET

45

Flotte bøketrær skaper en spennende stemning i skogen.

Vålandstårnet.

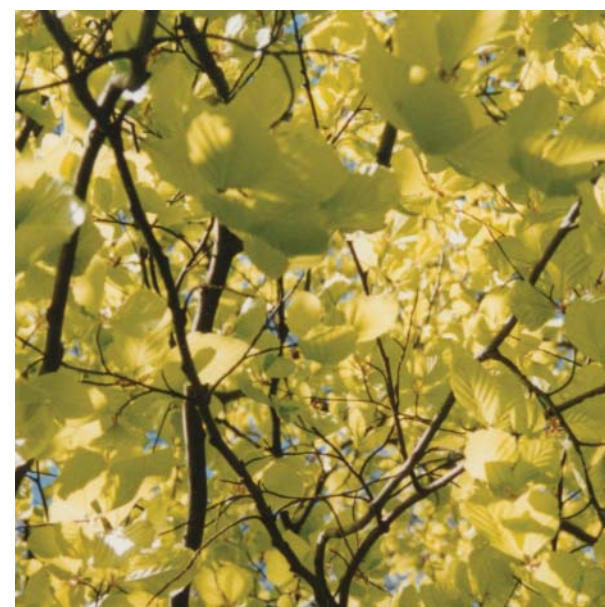
- Videreutvikling for lek og opphold i skogen.
- Tynning av vegetasjon for å få lys på turveiene, men uten å miste det naturlige "skogspreget".
- Utsikt østover fra Vålandstårnet sikres ved å holde vegetasjonen lav. Det kan etableres et par siktlinjer mot vest.

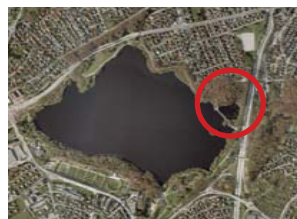
Kunst:

- Det er mulig å ha både permanent og temporær kunst her. Kunstprosjekter kan styrke delområdet.

Superlekeplassen stod ferdig bygget sommeren 2011. Her ser vi elementer fra lekeplassen: Speilbenker som viser trærnes blader og himmelen. Neste bilde viser nedfelte trampoliner. I tillegg er det lys- og lydeffekter. Den tette bøkeskogen som lager et tak av blader, er en viktig del av stedets karakter. Under ser vi illustrasjonsbilder.

DELOMRÅDE 10: ANDEDAMMEN

- Oppholdsplass
- Eksisterende siktlinje (hvit pil)
- Tilgjengelig vannkant
- Regulert støyskjerm/voll
- Vannkantvegetasjon beholdes av hensyn til fuglelivet. Tynning og beskjæring for å opprettholde dagens preg er tillatt.

Her ser vi skulpturen "Bølgen", som er delvis skjult av vegetasjon. Det er ønskelig at det skal være åpent rundt selve skulpturen. Ved siden av her finner vi en liten oppholdsplass.

Sitteplassen trenger opprusting slik at man får mer lyst til å oppholde seg her. Det bør være mest mulig åpent, men vegetasjon kan brukes for å ramme inn sonen. Utenom denne oppholdsplassen skal eksisterende vegetasjon beholdes og opprettholdes slik at dagens preg blir værende. Dette gjelder også for vegetasjonen ved Andedammen med unntak av noen få siktlinjer inn til dammen.

DAGENS SITUASJON

Området har en harmonisk variasjon av høye trær, buskvegetasjon og sumpvegetasjon. Mellom Andedammen og Mosvatnet finnes en turvei og en rasteplass med bord og benk som er mye brukt som fuglematingsted. Her finnes også skulpturen "Bølgen". Rasteplassen er preget av slitasje og kan med fordel få en bedre utforming og høyere kvalitet.

Den rike vannvegetasjonen gjør at området er kategorisert som et område med en regionalt viktig naturtype. Her finnes rødlistearten brudelys og den lokalt viktige arten dunkjevle. Her finnes også den svartelistede arten kalmusrot, med ukjent risiko. Området er regionalt viktig som hekkeplass for hettemåker, sothøne, knoppsvane, og et viktig beiteområde for stokkand, sothøne og toppand. Den sjeldne arten dvergspett er funnet hekkende i delområdet (Norsk Ornitologisk Forening).

Næringsrikt ferskvann, den grunne dammen, sammen med frodig kantvegetasjon gir gode forhold for insekter. Mye insekter og de store løvtrærne gir gode leveforhold for flaggermus. Området er derfor svært viktig for flaggermus. De to rødlisteartene troll- og tusseflaggermus er knyttet til området, det samme er artene dvergflaggermus og nordflaggermus. Mellom Motorveien og Andedammen er gang- og sykkelveien regulert nærmere dammen en eksisterende turvei.

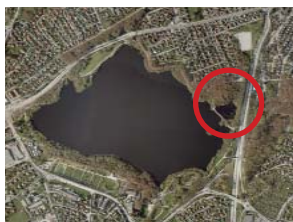
FRAMTIDIG UTVIKLING

MÅL

- Området skal forvaltes og utvikles som et naturligt parkareal hvor biologisk mangfold og naturopplevelse er hovedfokus og det overordnede hensyn.
- Vannkanten ved rasteplassen skal være tilgjengelig for folk.

TILTAK

- Delområdet skal i størst mulig grad beholde sin eksisterende karakter.
- Ved utvikling, forvaltning og inngrep, som for eksempel Ryfast, skal bevaring av området som et viktig habitat for insekter, fugler og flaggermus vektlegges og sikres. Om nødvendig og mulig, skal kompensierende tiltak iverksettes.

DELOMRÅDE 10: ANDEDAMMEN

INSPIRASJON

- Rasteplassen skal opprustes og få en bedre utforming og høyere kvalitet. Her skal vannkanten være tilgjengelig med sikt ut til fugleøyene.
- Informasjonsskilt om det rike fuglelivet her skal vurderes i forbindelse med utvikling av et naturinformasjonsopplegg for hele parken.
- Vurdere å legge ny gang- og sykkelvei så nær sykkelstamveg og motorvei som mulig.

Kunst:

- Det kan vurderes både permanent og temporær kunst her.

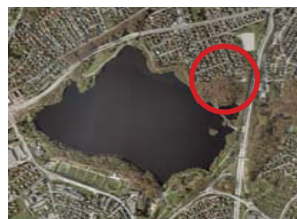

En liten oppholdsplass med utsikt over sivet i Andedammen. Her skal utsikten foran benken opprettholdes. Oppholdsplassen ligger rett ved bøkeskogen som blir nærmere beskrevet under delområde 11.

Turveien ved Andedammen gir muligheten til opplevelse av fuglelivet på nært hold. Her ligger Andedammen på den ene siden og Mosvatnet på den andre siden. Det er også utsikt mot fugleøyene fra enkelte steder i dette delområdet.

DELOMRÅDE 11: BOKKASKOGEN

48

- Oppholdsplass
- Nærmiljøanlegg
- Tett vegetasjon av hensyn til fuglelivet. Enkelte siktlinjer er tillatt.
- Regulert støyskjerm/voll
- Eksisterende siktlinjer (hvit pil)

DAGENS SITUASJON

Det skogkledde til dels støyutsatte området inneholder muligheter for aktiviteter og turveier. Arealet mellom turveien og vannet består av tett krattvegetasjon. En sti leder gjennom vegetasjonen og ut til et lite svaberg mot vannet.

Den midtre del av området består av høyvokst bøkeskog med et rolig og flott preg. Det er satt ut benker i skogen. Nord i området ligger et skyggefullt aktivitetsområde med sandvolleybane, ballbane og bordtennis samt en asfaltert flate som brukes lite.

Området er lokalt viktig for spurvefugl og området mot Andedammen er et viktig funksjonsområde for vannfugl. Her finns ramsløk som er betegnet som en lokalt viktig art. De store bøketrærne har stor betydning for flaggermus.

FRAMTIDIG UTVIKLING

MÅL

- Hoveddelen av området skal være naturligt parkareal hvor biologisk mangfold og naturopplevelse skal være hovedfokus og det overordnede hensyn. Dagens karakter med frodig krattvegetasjon langs vannet og flott bøkeskog skal beholdes.
- Aktivitetsområdet skal gjøres mer attraktivt og utvikles innenfor eksisterende arealavgrensning.

TILTAK

- Naturlik krattvegetasjon ved vannet.
- Eksisterende sti til svaberget skal holdes åpen og synlig. Svaberget skal holdes noe skjermet fra gangveien, som et område der en kan trekke seg litt tilbake. Benker og bord med god utforming kan plasseres her.
- Sikre foryngelse av bøkeskogen.
- Sitteplass med utsikt til Andedammen beholdes uendret. Forsiktig beskjæring/tykning av vegetasjon i forkant av benk for å opprettholde utsikt skal gjennomføres.
- Aktivitetsanlegg opprustes for å bli mer attraktivt. Sitteplass / rasteplass i forbindelse med anlegget vurderes. Det vurderes tykning for å få frem mer lys til aktivitetsanlegg.

Kunst:

- Det kan vurderes å ha permanent kunst i bøkeskogen og aktivitetsområdet.
- I krattskogen mot vannet bør kunstprosjekter utplasseres mer forsiktig, og temporær kunst er mer ønskelig enn permanent.

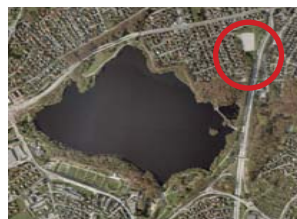
Nærmiljøanlegget: Den asfalterte banen blir midlertidig brukt til parkering.

Svaberg mot vannet: Et åpent sted som ligger skjermet fra turveien og med nydelig utsikt over vannet og omgivelsene. Eller er strekningen mot vannkanten preget av naturlig krattvegetasjon.

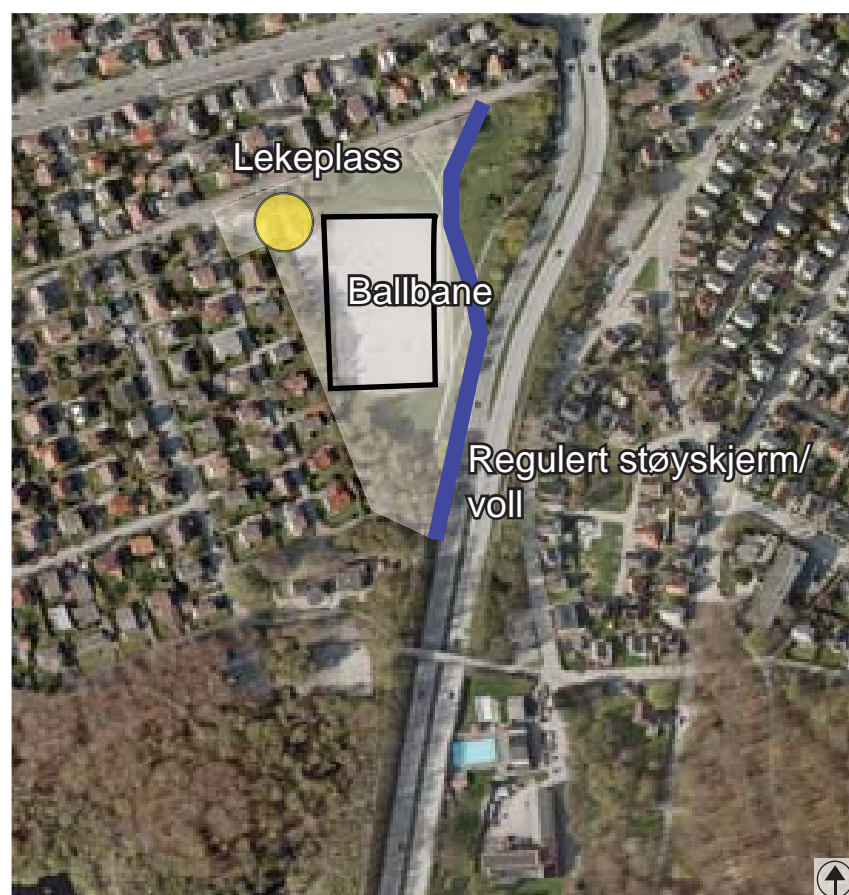

Bøkeskogen: Det er plassert ut noen benker i skogen.

DELOMRÅDE 12: KIELLANDSMYRÅ

49

Lekeplassen.

Bildet viser ballbanen og en av de rustne menn (Broken Column av Gormley).

Kiellandsmyrå kan nås fra både Bokkaskogen og Vålandsskogen.

DAGENS SITUASJON

Området er støytsatt og består av gresslette med en fotballbane og en lekeplass. Arealet blir redusert i forbindelse med Ryfast og banen må forskyves på området. Vegetasjonen og plenen rundt banen bidrar positivt til grønnstrukturen. Området er ikke spesielt viktig i forhold til biologisk mangfold.

Flere adkomster til området har stigningsforhold som ikke oppfyller krav til universell utforming. En av Gormleys skulpturer er plassert ved fotballbanen.

FRAMTIDIG UTVIKLING

MÅL

- Området skal beholdes og utvikles som et kultivert parkareal med hovedfokus på allsidig rekreasjon og aktivitet.
- Dagens enkle uttrykk med gressplener, trær, busker skal så langt som mulig beholdes.
- Universelt tilgjengelig turvei.

TILTAK

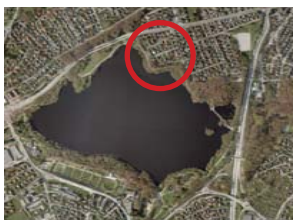
- Det er regulert inn støyskjerming, som blir realisert ved utbygging av Ryfast.
- Det er inngått privat avtale (2011) for å bekjempe parkslirekne i delområdet, gjennom slått og fjerning av arten flere ganger i vekstsesongen.
- Universelt utformet turvei.

Nye planer for område lages i forbindelse med Ryfast og må inneholde:

- Flytting av fotballbane.
- Ny turvei universelt utformet.
- Mest mulig grønne arealer rundt banen og ellers innenfor området
- Sittegrupper ved ballbanen.

Kunst:

- Det kan vurderes å ha både permanent og temporær kunst her.

- Nærmiljøanlegg
- Bøkeallé
- Naturlikt parkareal
- Oppholdsplass
- Plen
- Behov for støyskjerm, men ikke regulert. (Støyskjerm: Glass)
- Tett vegetasjon av hensyn til fuglelivet. Enkelte siktlinjer er tillatt.
- Framtidige siktlinjer (hvit pil)
- Eksisterende siktlinjer

Nærmiljøanlegget: Grusbanen trenger oppgradering. Det skal også komme en god oppholdssone i nærheten av lekeplassen, som ligger nærme grusbanen.

DAGENS SITUASJON

Høyvokst tett krattvegetasjon dominerer mellom turveien og vannet. Mellom turveien og bebyggelsen finnes et aktivitetsanlegg med lekeplass, balløkke, plener og krattvegetasjon. En flott gammel bøkeallé følger turveien. Silhuset kan skimtes ute i vannet gjennom en åpning i vegetasjonen. Silhuset var i bruk den gang Mosvatnet var drikkevannskilde. Det fungerer som et fondmotiv og er et kulturhistorisk element og som er med på å gi identitet til Mosvannsparken. I området finnes regionalt viktige hekkeområde for sothøne, sivhøne og toppdykker samt lokalt viktig beiteområde for vannfugl, spesielt for kvindand. Den svartelistede planten parkslirekne er svært utbredt i området.

FRAMTIDIG UTVIKLING

MÅL

- Arealet mellom turveien og vannet skal være et naturlikt parkareal hvor biologisk mangfold og naturopplevelse være hovedfokus og det overordnede hensyn.
- Definerte siktlinjer til vannet skal opprettholdes og etableres.
- Arealet mellom turveien og bebyggelsen skal utvikles som en kultivert park med hovedfokus på allsidig rekreasjon og aktivitet i grønne omgivelser.
- Bøkeallé langs turvei skal opprettholdes.
- Bekjempe parkslirekne.

Bøkeallen: Blir kalt for "kjærlighetsstien" og er et flott element i parken. Turveien skaper en avgrensning mellom det naturlike parkarealet ved vannet og nærmiljøanlegget.

TILTAK

- Tynning og beskjæring av definerte siktlinjer skal inngå.
- Det er allerede startet tiltak på deler av området for å bekjempe parkslirekne.

For areal mellom bebyggelse og turvei skal følgende vektlegges:

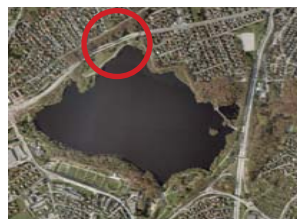
- Bedre integrering av aktivitetsanlegg i parken.
- Høyne kvaliteten på aktivitetsanlegget, samt gjøre det mer attraktivt og spennende.
- Etablere attraktivt møtested/rasteplass ved lekeområdet.
- Etablering av plen skal vurderes som et tiltak mot parkslirekne.
- Syke og døde trær i bøkealleen erstattes med nye.
- Støyskjerming langs Madlaveien må reguleres. I den forbindelse skal bruk av glass i skjermen vurderes.

Kunst:

- Kunst kan utplasseres mellom turvei og bebyggelse. Kunst langs vannet skal vurderes restriktivt. Her skal natur og naturopplevelse prioriteres.
- Langs vannet vurderes temporære kunstprosjekter mer positivt enn permanente.

Naturlikt område: Det røde silhuset er et viktig fondmotiv og i bakgrunnen ser vi Rica hotell.

"Frihetsmonumentet".

DAGENS SITUASJON

Området er smalt, støyutsatt og delt fra resten av Mosvannsparken etter etablering av Madlaveien. Vakker og velutviklet bøkeskog uten feltsjikt dominerer her. De høye trekronene gir silhuettvirkning i landskapet og danner en vakker innkjørsel til Stavanger fra vest. Tre skulpturer/monumenter og en lekeplass finnes her. En liten bestand av den lokalt viktige arten ramsløk og svartelistearten gravveronika er registrert i området.

FRAMTIDIG UTVIKLING

MÅL

- Området skal være kultivert parkareal med hovedfokus på rekreasjon.
- Områdets karakter med vakker bøkeskog opprettholdes og forynges.

TILTAK

- Om mulig forbinde bøkeskogen med Mosvannsparken gjennom kunstprosjekter.
- Muligheten for sikt mellom Bøkeskogen og Mosvannsparken må vurderes og vektlegges i forbindelse med opparbeidingsplaner for parkområdene og planene for støyskjerming.
- Gravveronika utgjør ikke noen trussel i området og tiltak er derfor unødvendig.

Kunst:

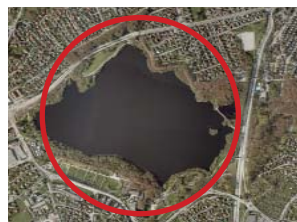
- Det kan settes opp kunst i delområdet. Kunstprosjekter kan styrke delområdets opplevelsesverdi.

Det er flotte bøketrær i dette delområdet. Det er plassert ut noen benker langs turveien.

Området ved "Frihetsmonumentet" blir kalt for Minnelunden. Her er det plen, sti som går ut mot Madlaveien og glimt av Mosvatnet.

DELOMRÅDE 15: MOSVATNET

DAGENS SITUASJON

Selve vannet utgjør parkens hovedrom og størsteparten av arealet i parken. Vannet er videre et av de viktigste opplevelses-elementene i parken. Den uønskede fremmede arten kalmusrot finnes i vannet. Kalmusrot har vært registrert i Mosvatnet over lengre tid og utgjør sannsynligvis ikke noen trussel.

Det finnes takrør, sjøsivaks og/eller dunkjevle i enkelte skjermede partier av vannet. Bred dunkjevle er sjelden i regionen. I de åpne vannmassene er det registrert butt tjønnaks og krustjønnaks. Vannplantene krustjønnaks (*Potamogeton crispus*) og hornblad (*Ceratophyllum demersum*) er registrert som vanlig i Mosvatnet, men er sjeldne arter nasjonalt.

Mosvatnet er et rikt hekke- og overvintringsområde for mange vannfugler. Her er registrert de rødlistede artene toppdykker, sivhøne, hettemåke, vannrikse og taffeland. Sjøorre er observert under fugletelling. Vanlige fuglearter som finnes i Mosvatnet er svane, stokkand, toppand og kvinender. Den høye insektproduksjonen ved vannet gir god tilgang til mat for blant annet flaggermus.

Vannet er i forhold til biologisk mangfold kategorisert til nasjonal verdi med begrunnelsen: "Vannet defineres som rik kulturlandskapssjø, vannets næringsstatus, stort innslag av vannplanter i åpne vannmasser, samt velutviklede kantsoner med takrør, sjøsivaks og/eller bred dunkjevle. I tillegg til rikt fugleliv og innslag av rødlistearter."

VANNKVALITET I MOSVATNET

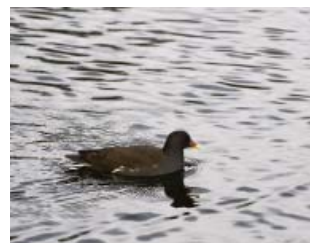
Det er utarbeidet en "Hovedplan for vannforsyning, vannmiljø og avløp, 2011-2022". Her fremgår at Mosvatnet har dårlig kvalitet. Vannet er betegnet som hypereutroft (meget stort planteplanktonvolum) og har et høyt innhold med næringsalter som gir algeoppblomstring. Mengden dyreplankton er for lav til at vannet kan være selvrensende.

Mosvatnet er ikke ferdig klassifisert i henhold til vannforskriftene. Dette arbeidet pågår og blir ferdig i 2011/2012. Det skal videre lages en fylkesdelplan med tiltak for de enkelte vannforekomstene innen 2016. Det er et mål å bedre tilstanden

slik at vannet får en god kjemisk og økologisk tilstand innen 2021.

Rotenonbehandling ble gjennomført i 1987 for å redusere sikbestanden. Behandlingen medførte en bedret vannkvalitet på 90-tallet før vannkvaliteten igjen ble forverret. Ved registrering i 2004 lå vannkvaliteten på tilnærmet samme nivå som før rotenonbehandling i 1987. En mulig årsak til at rotenonbehandlingen ikke var langvarig vellykket, kan kanskje skyldes at det finnes tilløpssig rundt vannet. Her kan uønsket småfisk ha gjemt seg for unngå giften (Høringsinnspill fra Norsk Ornitologisk Forening 15.04.11).

Overflatevannet har en pH og et oksygeninnhold som er egnet for fritidsfiske, mens vannet på bunnen har dårlig oksygeninnhold som gjør at vannet ikke er egnet for fritidsfiske. For at vannet skal få en god bestand av ørret, må oksygeninnholdet i bunnvannet bli bedre. Å oppnå badevannskvalitet er ikke realistisk på grunn av høy fosforkonsentrasjon i sedimentene og rikt fugleliv i vannet.

FRAMTIDIG UTVIKLING

MÅL

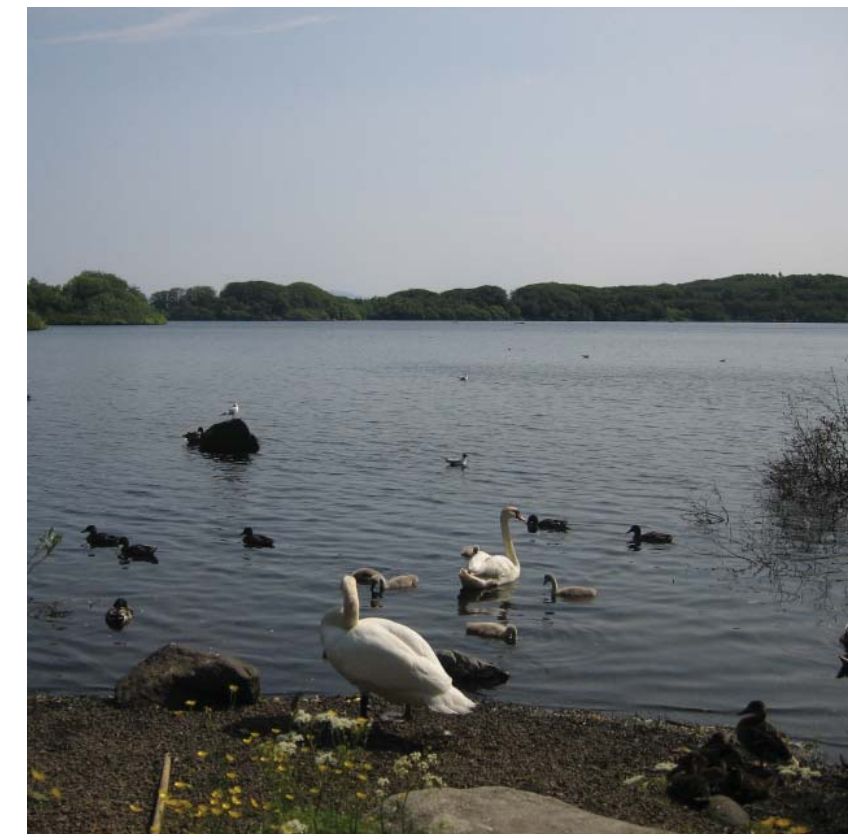
- Mosvatnet skal ha god nok kvalitet til at det kan foregå fritidsfiske i vannet.
- Biologisk mangfold skal opprettholdes.

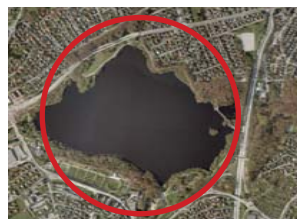
TILTAK

- For å oppnå bedre vannkvalitet bør det vurderes om rotenonbehandling og utfisking av sik er hensiktsmessige og egnede metoder. Siken utgjør et stort beitemetrykk på dyreplankton. Dyreplankton er viktig for selvrensing av vannet fordi de beiter på planteplankton.

Kunst:

- Deler av vannet åpnes opp for plassering av temporær eller permanente kunstverk. Se Kunst - eksisterende situasjon og strategi for kunstopplevelse side 23-24.

- Eksisterende fugleøy
- Brygge til opphold

Skissen øverst viser en fugleøy med overhengende vegetasjon, mens skissen nederst viser en fugleøy med lav vegetasjon og et enkeltstående tre.

DAGENS SITUASJON

Det finnes en fugleøy i Mosvatnet. Den har funksjon som viktig hekkeplass for toppdykker, sivhøne, sothøne og hettemåker og som rasteområde for vannfugl. Øyen er skjermet for forstyrrelse fra mennesker og dyr og er derfor positiv for fuglelivet.

I forbindelse med disposisjonsplanen for Mosvannet i 1970, ble det foreslått at det skulle anlegges ny fugleøy i vannet. Disposisjonsplanen ble vedtatt, men er ikke fulgt opp vedrørende dette. Forslaget om fugleøy er senere tatt opp en rekke ganger uten å bli realisert.

Det har også vært fremmet tanker og ønsker om brygger, paviljonger og lignende i Mosvannet. Slike installasjoner kan, utført på en god måte, tilføre parken utvidet bruks- og opplevelsesverdi.

FRAMTIDIG UTVIKLING

MÅL

- Etablering av 1-2 nye permanente fugleøyer i Mosvatnet for å styrke Mosvannsparken sitt mangfoldige fugleliv.
- Etablering av fiske/oppholds-brygger.

TILTAK

- Etablere midlertidig flytende fugleøy i samarbeid med Naturvernforbundet.
- Avklare lokalisering, konstruksjons-, miljømessige og anleggstekniske forhold for gjennomføring av permant løsning for fugleøy(er). Foreløpig er aktuelle passeringer ved eksisterende fugleøy og ved Sumpskogstien.
- Ved planleggingen av områdene Sletten og Mosvangen camping skal det vurderes innarbeidet brygger for opphold, fisking, fugletitting med mer.

Foto av dagens fugleøy i Mosvatnet som har både overhengende vegetasjon og et mindre område som er ryddet for vegetasjon.

LOVVERK

- LOV 2009-06-19 nr 100: Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven).
- LOV 2000-11-24 nr 82: Lov om vassdrag og grunnvann (vannressursloven).

REFERANSER

- *Biologisk mangfold i Mosvatnet, Mosvannsparken og Vålandsskogen*, AMBIO miljørådgivning, S. Imsland og T. Tysse, rapport nr: 15704-1, Stavanger, 08.12.05.
- *Fortsatt drift av campingplass i Mosvannsparken*, behandlet sak i kommunalstyret for miljø og utbygging, 02.12.08.
- *Disposisjonsplan for Mosvangen campingplass*, behandlet sak i kommunalstyret for miljø og utbygging, 01.12.09.
- *Flaggermus ved Mosvannet*, K. Isaksen, Strix Miljøutredning, Stavanger, 15.09.08.
- *Handlingsplan for biologisk mangfold 2010*, Stavanger kommune, 21.09.10.
- *Handlingsplan for visuell kunst 2007-2011*, vedtatt av Stavanger formannskap 30.08.07
- *Hovedplan for vannforsyning, vannmiljø og avløp, 2011-2022*, kap 3: Vannmiljø, høringsutkast, Stavanger kommune, 22.06.10.
- Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging T-1442, Miljøverndepartementet, 26.01.2005.
- *Norsk rødliste 2010*, Artsdatabanken, Trondheim, 09.11.10.
- *Norsk svarteliste 2007*, Artsdatabanken, Trondheim, 31.05.07.
- *Vålandsparken. analyse & idéer*, Vei, park og idrett ved Stavanger kommune, 22.01.08.
- *FAGUS fakta*, Kunnskapsblad fra FAGUS Rådgivning Nr. 09/2010 Årgang 7, *Bekjempelse av parkslirekne*, skrevet av Inger Sundheim Fløistad, utgitt av Fagus og Direktoratet for naturforvaltning, 08.06.10.

INFORMASJON

- Norsk Ornitologisk Forening, telling av kråker og kaier, mail sendt 16.02.11
- Fylkesmannen, fremmede arter, mail sendt 09.11.10

INFORMASJON FRA GIS

- Reguleringsplan 249 (Mosvannsparken) .
- Reguleringsplan 2192 (Ryfast og Gamlingen friluftsbad).
- Temakart med registreringer av støy, samferdsel mm.
- Temakart med naturbase dokumentasjon om biologisk mangfold, kartlagt av Ambio Miljørådgivning, Park og vei ved Stavanger kommune 2005.

VEDLEGG 1

Definisjoner for IUCN sine rødlistekategorier (Norsk rødliste 2010, Artsdatabanken, Trondheim, 09.11.10):

Rødlistekategorier Red List categories			
EX	Utdødd Extinct	En art er <i>utdødd</i> når det er svært liten tvil om at arten er globalt utdødd.	<i>A species is extinct when there is very little doubt that it is globally extinct.</i>
EW	Utdødd i vill tilstand Extinct in the Wild	Arter som ikke lenger finnes frittlevende, men der det fortsatt finnes individ i dyrehager, botaniske hager og lignende.	<i>Species no longer found in the wild, but individuals still exist in zoos, botanical gardens and the like.</i>
RE	Regionalt utdødd Regionally Extinct	En art er <i>regionalt utdødd</i> når det er svært liten tvil om at arten er utdødd fra aktuell region (her Norge). For at arten skal inkluderes må den ha vært etablert reproduserende i Norge etter år 1800.	<i>A species is regionally extinct when there is very little doubt that it is extinct in the region concerned (here Norway). To be included, it must have been reproducing in Norway after 1800.</i>
CR	Kritisk truet Critically Endangered	En art er <i>kritisk truet</i> når best tilgjengelig informasjon indikerer at ett av kriteriene A-E for kritisk truet er oppfylt. Arten har da ekstremt høy risiko for utdøing.	<i>A taxon is critically endangered when the best available information indicates that one of the criteria A-E for critically endangered is met. The taxon thus has an extremely high risk of extinction.</i>
EN	Sterkt truet Endangered	En art er <i>sterkt truet</i> når best tilgjengelig informasjon indikerer at ett av kriteriene A-E for sterkt truet er oppfylt. Arten har da svært høy risiko for utdøing.	<i>A taxon is endangered when the best available information indicates that one of the criteria A-E for endangered is met. The taxon then has a very high risk of extinction.</i>
VU	Sårbar Vulnerable	En art er <i>sårbar</i> når best tilgjengelig informasjon indikerer at ett av kriteriene A-E for sårbar er oppfylt. Arten har da høy risiko for utdøing.	<i>A taxon is vulnerable when the best available information indicates that one of the criteria A-E for vulnerable is met. The taxon then has a high risk of extinction.</i>
NT	Nær truet Near Threatened	En art er <i>nær truet</i> når den ikke tilfredsstillen noen av kriteriene for CR, EN eller VU, men er nære ved å tilfredsstillen noen av disse kriteriene nå, eller i nær framtid.	<i>A taxon is near threatened when it does not meet any of the criteria for CR, EN or VU, but is close to meeting some of these criteria now or in the near future.</i>
DD	Datamangel Data Deficient	En art settes til kategori <i>datamangel</i> når usikkerhet om artens korrekte kategoriplassering er svært stor, og klart inkluderer hele spekteret av mulige kategorier fra og med CR til og med LC.	<i>A taxon is data deficient when it is very uncertain which category is correct and when the appropriate category clearly includes the entire range from CR to LC inclusive.</i>
Øvrige kategorier Other categories			
LC	Livskraftig Least Concern	En art tilhører kategorien <i>livskraftig</i> når den ikke oppfyller noen av kriteriene for kategoriene CR, EN, VU eller NT, og ikke er satt til kategoriene DD, NA eller NE.	<i>A taxon is designated least concern when it fails to meet any of the criteria for CR, EN, VU or NT, and is not placed in DD, NA or NE.</i>
NE	Ikke vurdert Not Evaluated	En art tilhører kategorien <i>ikke vurdert</i> når det ikke er gjort noen vurdering for arten. Dette kan for eksempel skyldes dårlig utredet taksonomi, svært dårlig kunnskapsgrunnlag eller mangel på tilgjengelig kompetanse.	<i>A taxon is designated not evaluated when no evaluation of it has been performed. This may, for example, be due to poorly investigated taxonomy, very poor knowledge of it, or lack of available expertise.</i>
NA	Ikke egnet Not Applicable	En art tilhører kategorien <i>ikke egnet</i> når den ikke skal bedømmes på nasjonalt nivå. Dette gjelder her i hovedsak fremmede arter (arter kommet til Norge ved hjelp av mennesket eller menneskelig aktivitet etter år 1800) eller er tilfeldige gjester.	<i>A taxon is designated not applicable when it is deemed illegible for evaluation on the national level. This mainly applies to alien species (species that have reached Norway with the help of people or human activities since 1800), or are visitors.</i>